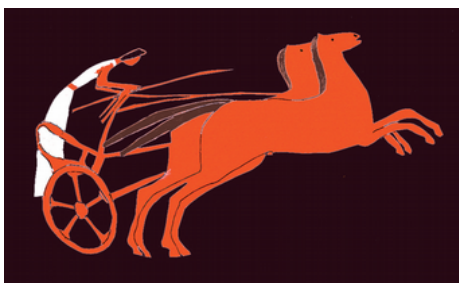

Školní vzdělávací program

OSM SVOBODNÝCH UMĚNÍ

**zpracovaný podle RVP ZV a RVP G
ve znění dodatku č. 4
platného od 1. 9. 2017**

**Arcibiskupské gymnázium
Korunní 586/2, Vinohrady,
120 00 Praha 2**

Obsah

1	Identifikační údaje	3
1.1	Název ŠVP	3
1.2	Předkladatel	3
1.3	Zřizovatel	3
1.4	Platnost dokumentu	3
2	Charakteristika školy	4
2.1	Velikost a vybavení školy	4
2.2	Charakteristika pedagogického sboru a charakteristika žáků	4
2.3	Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	5
2.4	Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	5
3	Charakteristika ŠVP	6
3.1	Zaměření školy	6
3.1.1	Zaměření Arcibiskupského gymnázia	6
3.1.2	Logo a motto	8
3.2	Výchovné a vzdělávací strategie	10
3.2.1	Soubor klíčových kompetencí neboli „osm umění“	10
3.2.2	Výchovné a vzdělávací strategie školy	14
3.3	Začlenění průřezových témat do výuky	22
3.3.1	Průřezová témata na Arcibiskupském gymnáziu	22
3.3.2	Průřezové téma Náboženství	22
3.3.3	Soupis a začlenění tematických okruhů průřezových témat	24
3.4	Profil absolventa	32
3.5	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných	35
3.6	Organizace přijímacího řízení – kritéria přijímacího řízení	36
3.7	Organizace maturitní zkoušky	37
4	Učební plán	38
4.2	Učební plán pro nižší gymnázium – komentář	39
4.3	Učební plán pro vyšší gymnázium – tabulka	40
4.4	Učební plán pro vyšší gymnázium – komentář	41
5	Učební osnovy (v samostatné příloze)	42
6	Hodnocení žáků a vlastní hodnocení školy	43
6.1	Hodnocení žáků	43
6.2	Vlastní hodnocení školy	43
6.2.1	Oblasti vlastního hodnocení	43
6.2.2	Cíle, kritéria atd.	44

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

Název Školního vzdělávacího programu: **Osm svobodných umění –**
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání a gymnázium

Komentář k motivačnímu názvu „**Osm svobodných umění**“, jenž je součástí názvu ŠVP:

- mluvíme o „**osmi uměních**“, ne o šesti kompetencích, protože v našem ŠVP se rozvíjí osm skupin klíčových kompetencí, ne jen 6 předepsaných v RVP ZV, a protože slovo „umění“ používáme místo v ŠVP jako alternativu ke slovu kompetence; naznačujeme tím, že naše práce je tvořivá, že při ní chceme určité věci pěstovat, ne jen učit, a že sám život, na který připravujeme, chápeme jako určité umění (srov. kap. 3.2.1);
- mluvíme o „**svobodných uměních**“, protože svou školu vymezujeme jako svobodný prostor (srov. kap. 3.1) a protože se nám líbí narážka na „sedm svobodných umění“ pozdní antiky a středověkých universit; rádi totiž navazujeme na některé tradice (srov. kap. 3.2.1).

1.2 Předkladatel

Název školy:	Arcibiskupské gymnázium
Adresa školy:	Korunní 586/2, Vinohrady, 120 00 Praha 2
Právní forma:	školská právnická osoba
IČO:	44 84 67 38
Vzdělávací program:	osmiletý vzdělávací program
Studijní forma vzdělávání:	denní forma vzdělávání
Jméno ředitele:	Mgr. et Ing. Richard Mašek
Koordinátor ŠVP:	Mgr. Pavel Málek
Telefon:	224 251 877
Fax:	224 252 224
Email:	gymnazium@arcig.cz
Webové stránky:	www.arcig.cz

1.3 Zřizovatel

Název zřizovatele:	Arcibiskupství pražské
Adresa zřizovatele:	Hradčanské náměstí 56/16, 119 02 Praha 1
Telefon:	220 392 111
Webové stránky:	www.apha.cz

1.4 Platnost dokumentu

Školní vzdělávací program v poslední verzi byl projednán školskou radou dne ..... 2017 a zapsán pod čj. 0719/Ma1309.

Platnost dokumentu: od 1. září 2017

V Praze dne 2017

Podpis ředitele:

Razítko školy:

2 Charakteristika školy

2.1 Velikost a vybavení školy

Výuka na Arcibiskupském gymnáziu probíhá v 17 třídách (osm ročníků, prima až oktáva, v sedmi ročnících dvě paralelní třídy, jednou za 8 let otevřeny 3 třídy). V každé třídě studuje přibližně 30 žáků. Celkový počet žáků kolísá kolem 500.

Škola sídlí v pronajaté, funkcionalistické budově z roku 1938, která se nachází v širším centru Prahy, na rohu náměstí Míru a Korunní ulice na Vinohradech, a je velmi dobře dostupná prostředky MHD. Majitelem školní budovy je Kongregace školských sester svatého Františka, již patří i sousední Křesťanský domov mládeže, v kterém se naši studenti mohou stravovat. Školní budova bohužel zatím postrádá využitelný školní dvůr a nedisponujeme ani venkovním hřištěm nebo zahradou. Výuka TV se tak částečně odehrává ve školních tělocvičnách, částečně na pronajatém hřišti v Riegrových sadech apod.

Školní budova má 6 nadzemních podlaží a 2 podlaží podzemní. Na střeše se nachází astronomická observatoř a sluneční kolektory pro ohřev vody. V budově je výtah, ale vstup do školy není dosud bezbariérový.

V podzemí se nachází školní aula, větší a menší tělocvična, dále šatny, sprchy, posilovna, keramická dílna, hudební zkušebna, šatní skříňky pro vyšší ročníky a technické zázemí školy.

V přízemí až 5. patře se nacházejí učebny, kabinety, kanceláře, malá kaple, sborovna, knihovna a klubovna. Škola disponuje těmito učebnami:

- 17 kmenových učeben pro jednotlivé třídy (kapacita přes 30 míst);
  - 1 multimediální učebna (kapacita 60 míst);
- 5 malých učeben pro výuku půlených hodin (asi 20 míst);
  - 2 odborné, plně vybavené učebny IVT;
  - 2 odborné učebny HV vybavené pianinem, rytmickými nástroji a reprodukční technikou;
  - 1 odborná učebna VV;
  - 1 odborná učebna cizích jazyků;
  - 1 odborná učebna chemie;
  - 1 odborná učebna fyziky;
  - 1 odborná učebna biologie;
  - 1 laboratoř chemie;
  - 1 laboratoř biologie.
- 2 kabinety

Dále škola vlastní kvalitně vybavenou knihovnu, předmětové sbírky, keramickou dílnu včetně pece a dobře zařízenou posilovnu.

Škola je informačním centrem MŠMT, číslo IC/021, se zaměřením na podporu využití linuxu a opensource technologií ve výuce a infrastruktuře školy. Správa celého informačního systému je zajištěna interně. Škola je připojena k internetu vyhrazenou bezdrátovou linkou s rychlostí 1 Mbit/s. Rychlost plně pokrývá potřeby školy a linka je velmi stabilní.

Ve všech kabinetech a kancelářích jsou k dispozici počítače připojené do školní sítě. Ve třídách v současné době není žádná stálá počítačová technika (s výjimkou astronomické kopule, uvedených učeben IVT a multimediální učebny. K výuce v různých učebnách lze použít multimediální vozík.

Výhledově se počítá s rozšířením podobného vybavení do všech učeben.

Ve školní klubovně je studentům ve volném čase k dispozici 14 tenkých klientů pro práci v Linuxu na terminálovém serveru zdarma. Zpřístupnění počítačů studentům se osvědčilo.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru a charakteristika žáků

Pedagogický sbor sestává z přibližně 67 učitelů (asi 46,8 přepočtených úvazků), v celém rozsahu věkového spektra od velmi mladých učitelů, přes zkušené učitele středního věku až po několik svěžích důchodců. Většina učitelů je plně kvalifikovaných, další si doplňují vzdělání (například studenti vysokých škol). Přes 85 % vyučovacích hodin je odučeno aprobovaně. Učitelé procházejí průběžně

různými školeními (k tvorbě ŠVP, počítačová gramotnost na různých úrovních, kursy kritického myšlení, kursy k novým maturitám apod.).

Ve škole působí školní kaplan a další duchovní a také výchovný poradce i metodik prevence sociálně patologických jevů.

Uchazeči o studium na Arcibiskupském gymnáziu přicházejí z celé Prahy i jejího těsného okolí (každoročně nastupuje přibližně 64 nových žáků z téměř 40 různých základních škol). Jejich jednotícím rysem je kladný postoj ke křesťanství – ať už v podobě praktikované víry, nebo respektování křesťanských hodnot.

2.3 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Arcibiskupské gymnázium je pilotní školou projektu Německý jazykový diplom (DSD), podporovaného vládou SRN. S tím souvisí trvalá přítomnost plně kvalifikovaného učitele, rodilého mluvčího, pravidelné výměnné jazykové kursy se školami v Bad Münstereifel a Ebermannstadtu a poměrně četné studijní pobyty jednotlivých studentů. V oktávě pak studenti mohou na škole složit náročnou zkoušku DSD s mezinárodní platností.

Naše škola se pravidelně zapojuje do projektů s vazbou na evropský kontext a historii 20. století, např. Sám proti moci (s AV ČR) nebo Jeden svět – Příběhy bezpráví (s Člověkem v tísní).

Sociální citění žáků je rozvíjeno aktivní účastí v charitativních projektech, například Bílá pastelka – Tyfloservis, Tříkrálová sbírka, Projekt Šance, Akce cihla, ADRA nebo „adopce dětí na dálku“.

Škola nabízí i řadu nepovinných předmětů a kroužků, jako jsou astronomický kroužek, keramický kroužek, sportovní hry. Třídní kolektivy odjíždějí na seznamovací výlety prim, lyžařské výcvikové kursy v sekundě a kvintě a další zájezdy, exkurse a výlety.

Úspěšně se rozvíjí činnost Pěveckého sboru Arcibiskupského gymnázia, který pravidelně pořádá koncerty v kostele svaté Ludmily a vystupuje i na zahraničních akcích.

2.4 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Arcibiskupské gymnázium je školská právnická osoba, jejímiž orgány jsou jednak ředitel školy, jednak **rada školské právnické osoby**, v níž má své zástupce zřizovatel (§§ 130 až 132 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon).

Při gymnáziu dále pracuje **školská rada** (podle §§ 167 až 168 zákona č. 561/2004 S., školský zákon), která má 9 členů, z nichž jednu třetinu volí učitelé, jednu třetinu volí zletilí žáci a zákonní zástupci nezletilých a jednu třetinu jmenuje ředitel.

Se školou dále spolupracuje velmi vytrvale **rada rodičů**, která byla zřízena jako občanské sdružení.

Každoročně gymnázium pořádá maturitní ples, společenský večer a další akce.

Gymnázium spolupracuje s **Křesťanskou pedagogicko-psychologickou poradnou** i s **Pedagogicko-psychologickou poradnou pro Prahu 1 a 2**.

Rodiče jsou o činnosti školy informováni prostřednictvím školních webových stránek a dále dvakrát ročně na třídních schůzkách (konec 1. a 3. čtvrtletí), případně průběžně v konzultačních hodinách učitelů.

3 Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

3.1.1 Zaměření Arcibiskupského gymnázia

Arcibiskupské gymnázium vytváří a zaručuje dětem i dospělým pro jejich společnou cestu a společnou tvořivou činnost svobodný a volný prostor – prostor, který je zvenku chráněn, zevnitř vyživován a celkově kultivován živým křesťanstvím.

dětem i dospělým

Arcibiskupské gymnázium je katolická škola, avšak neklade si za podmínku, že všichni žáci a učitelé musí být katolíci nebo křesťané. Nechceme budovat přehradu mezi katolíky a lidmi jiného vyznání či bez vyznání. Nabízíme svůj prostor všem, kdo o něj mají zájem a kdo jsou připraveni respektovat naše pravidla. Jsme přesvědčeni, že čerpáme z tak hlubokých a vydatných pramenů, že svůj prostor můžeme klidně „odbarikádovat“, a přitom nijak neohrozit ani svou víru, ani základní zaměření naší školní činnosti.

pro společnou cestu

Osmiletý pobyt žáků ve škole i pokud možno ještě delší setrvání učitelů pro nás není jen setkáváním se v jedné budově při plnění školní docházky, respektive pracovních povinností.

Společně prožitý čas chápeme jako společnou cestu za společným cílem, jímž je rozvoj či vzestup osobnosti – dětí i dospělých.

Naše společná cesta je jen částečně předurčena učebním plánem: společné zdolávání překážek, společné využívání příležitostí, vnitřní prožitky, pocity, emoce, poměr radosti a nudy, smyslu a marnosti, zážitky krásy nebo ošklivosti i osobní příklady jsou pro nás ve škole stejně důležité jako suma sdělených znalostí nebo osvojené dovednosti.

V každém, počínaje těmi nejmladšími, ctíme od začátku do konce osobnost zcela plnohodnotnou.

pro společnou tvořivou činnost

Mluvíme o společné činnosti, protože smysl školy spočívá mimo jiné ve společném zkoumání, promyšlení apod., při němž se jeden může učit od druhého a žáci nezdědí obohatí i učitele.

Tvořivost (nápaditost, vynalézavost, imaginaci atd.) považujeme za jeden z podstatných rysů společné práce a chceme pro ni trvale vytvářet místo. V některých oborech jí lze poskytnout velký prostor od začátku do konce, v jiných jí spíš chápeme jako závěr, který korunuje dílo, když žáci zvládnou sumu poznatků, jež jim umožňuje samostatně tvořit na potřebné úrovni.

Vysokou úroveň znalostí, se kterou absolventi odcházejí, chceme přinejmenším zachovávat, ale chceme k ní žákům zásadně pomáhat cestami, při nichž nebudou zdokonalovat pouze svou paměť. Chceme, aby vyučování mělo jiskru, vtip a eleganci. Naprosto se však nehlásíme k levným receptům na úspěch bez námahy. Netajíme se tím, že naše škola je náročná, a uznáváme starou zásadu, že „krásné věci bývají obtížné“.

svobodný a volný prostor

Svoboda, kterou školní prostor poskytuje, se zakládá – především a nutně – na náročnosti každého jednotlivce vůči sobě samému. S tou je totiž spjata i potřebná dávka pokory, vědomí odpovědnosti vůči instituci jako celku i vědomí limitů daných konkrétním postavením uvnitř školy. Jen za těchto předpokladů lze zajistit širokou svobodu vyjadřování a prosazování vlastního názoru či postoje nebo výše uvedenou svobodu vyznání. Tento způsob jednání a chování s sebou nese zdrženlivost při vynášení soudů o druhých, nešíření nepodložených názorů, vyloučení manipulace či blokování prostoru vznášením kategorických požadavků tam, kde je na místě pluralita, apod. Jen proto, že se všichni dokážeme trvale takto omezovat, můžeme mít ve škole svobodu a můžeme zaručovat volný prostor každému z nás a v dostatečné míře.

zvenku chráněn, zevnitř vyživován a celkově kultivován křesťanstvím

Páteří samotné existence školy a veškeré činnosti gymnázia je příslušnost ke křesťanské tradici. Arcibiskupské gymnázium je katolická škola a tato skutečnost samozřejmým způsobem formuje všechny stránky školního života.

Vnější rámec představuje spolupráce se zřizovatelem školy Arcibiskupstvím pražským a s majitelkami školní budovy Školskými sestrami svatého Františka. Škola patří k farnosti svaté Ludmily, jejíž duchovní správce působí jako školní kaplan.

Vnitřním pilířem je přinejmenším respekt k mravním nárokům evangelia u celého osazenstva školy.

A konečně je školní prostor ovlivňován křesťanstvím mnoha dalšími způsoby: od změn ve školním kalendáři s ohledem na průběh liturgického roku přes skladbu předmětů, duchovní akce, podobu společenských akcí až po přístup k druhým lidem nebo k vlastní práci.

živé křesťanství

Chceme, aby naše škola byla v určitém smyslu velmi nová či moderní a v určitém smyslu velmi starobylá či tradiční. Moderní například v organizaci práce, v otevřenosti novým poznatkům, v aktivním postoji k současnému dění, v tvořivosti, o které se mluvilo výše. Tradiční naopak v hlubokém pohledu na svět a na život, v důrazu na slušnost, charakter a zásadovost. K obojímu nám křesťanství poskytuje dostatečně široký a pevný základ i dostatečné množství podnětů, ne-li přímých vybudnutí. Právě ve schopnosti spojovat starobylou tradici s naší současností spatřujeme sílu svého přístupu a životnost našeho křesťanství.

V neposlední řadě se hlásíme k tomu, že naše škola je česká. Cítíme a chceme pěstovat zvláštní vazbu ke své mateřštině, ke křesťanským dějinám svého státu a jejich významným postavám. I v tom vidíme autenticitu svého křesťanství.

Nechceme, aby se náš život dělil na část křesťanskou, v kostele, a na část světskou, ve škole apod. Životnost svého křesťanství spatřujeme také v tom, že dokáže nenápadně, „mezi řádky“ prosvítat bez okázalých vnějších nálepek z našich každodenních činů. A že dokážeme trpělivě hledat a nacházet Boží přítomnost všude kolem sebe.

(Toto zaměření Arcibiskupského gymnázia navazuje na tzv. 3 věty, na kterých se učitelský sbor AG dohodl na jednání v Želivě na podzim 2003 a které zní:

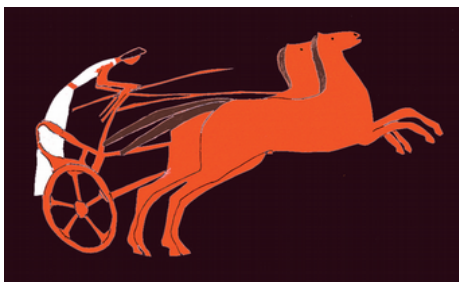
Arcibiskupské gymnázium chce:

- být místem, kde se pěstuje vzdělání, charakter a tvořivost;
- respektovat svobodu každého jednotlivce i jeho odpovědnost;
- vytvářet předpoklady duchovního růstu a nabízet křesťanství jako možnou cestu.)

3.1.2 Logo a motto

Výše uvedené Zaměření AG (3.1.1) vyjadřujeme v symbolické rovině logem a mottem.

Logo:

Motto: Vítr vane, kam chce. (Jan 3,8)

Logo i motto vyjadřují přibližně tytéž základní principy jako text Zaměření AG (3.1.1).

Vztah mezi zaměřením školy a logem:

- **volný a svobodný prostor** je symbolizován koňmi, kteří uhánějí dopředu, rychle, bez vnějších zábran;
- **společnou cestu** vyjadřují koně pádící bok po boku, stejným směrem, připravení k jednomu vozu;
- **tvořivá činnost** je naznačena pohybem vpřed, navíc pohybem soustředěným, pečlivě vyváženým, konaným s velkým nasazením, protože soustředění, pečlivost a nasazení brání rutině a nutí k tvořivým odpovědím na nové situace, jež přináší cesta vpřed;
- **živé křesťanství** je symbolizováno postavou vozataje, která celé spřežení řídí, sjednocuje a udává mu směr i tempo; navíc je naznačeno životností a dynamikou celého výjevu.

Styl zpracování motivu odpovídá již deklarovanému vztahu ke kultuře, civilizaci, umění a tradici a přímo odkazuje k antice jako k epoše, kdy Kristus pobýval jako člověk mezi lidmi.

Vztah mezi zaměřením školy a mottem:

- **vítr**, Duch svatý, jako nespoutaná a nepodmanitelná síla svobodně se pohybující nad obrovskými plochami, sugeruje představu **svobodného a volného prostoru**, který přináší velké možnosti;
- pokud připustíme, že **vítr vane, kam chce**, tedy že Duch přichází, ke komu chce, pak máme před sebou ve škole skutečně **společnou cestu** v tom smyslu, že máme všichni v rámci celku rovné postavení a máme jednu společnou naději i jednu společnou nejistotu: společnou naději, že kdokoli z nás může být tím, ke komu v příštím okamžiku Duch přijde a kdo tak přinese správné řešení, obohacení, službu atp. všem ostatním (jen mu každý musí jít vytrvale vstříc vlastní aktivitou);
- a společnou nejistotu máme v tom, že v neustále se měnících vnějších podmínkách není takřka nic předem zaručeno, že záruka správnosti nespočívá nutně v konkrétních lidech ani v konkrétních postupech, nýbrž že jediná jistota je neustálá **společná tvořivá činnost** a živé navazování na to, co už bylo vykonáno;
- a konečně živé projevy jakéhokoli druhu, tedy i **živé křesťanství**, může zajistit jedině „vítr“, Duch svatý, Pán a dárce života.

Kdybychom konečně měli symbolikou loga a motta vyjádřit základní postoj či pocit, který se za nimi skrývá, znělo by slovní vyjádření asi takto:

jsme vděční za volný prostor, který se před námi otvírá;

proto se do své činnosti pouštíme naplno a celým srdcem – při vší úctě ke každému z nás docela jako koně, kteří bytostně touží po běhu a čerstvém povětří a kteří dokážou zabrat společným směrem;

a nejde o to, že bychom potřebovali být v cíli pokaždé první – to závisí na vyšší vůli než je naše, nýbrž o to, abychom proběhli svou cestu, ať nás povede kamkoli, s odvahou a naplno.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Společné výchovné a vzdělávací strategie (VVS) školy představují soubor postupů stanovených na úrovni školy (tedy závazných pro všechny učitele), kterými škola hodlá opakovaně dosahovat svého cíle, tedy rozvoje tzv. klíčových kompetencí žáků. Avšak dřív, než budeme stanovovat VVS jako postupy vedoucí k cíli, považujeme za nutné věnovat zvláštní kapitolu formulaci samotného cíle naší činnosti a našemu pojetí tzv. klíčových kompetencí, a to především z těchto důvodů:

- formulace, zdůvodnění a ukotvení základního cíle a smyslu činnosti organizace má zásadní význam, pokud cíl nemá být chápán čistě formálně;
- v souladu s textem Zaměření AG (kapitola 3.1.1) chceme přinejmenším u základních cílů naší církevní školy zdůrazňovat a vnímat i jejich návaznost na křesťanskou tradici;
- vzhledem ke specifickým církevní školy rozšiřujeme soubor tzv. klíčových kompetencí, který je stanoven v RVP ZV, o 2 skupiny.

3.2.1 Soubor klíčových kompetencí neboli „osm umění“

a) Cíl činnosti Arcibiskupského gymnázia

Cíl činnosti našeho gymnázia formulujeme (jak je naznačeno v Zaměření AG, 3.1.1) v nejobecnější podobě takto:

Chceme umožnit každému žákovi, aby dospěl během osmiletého studia co nejbližšímu tomu, co považujeme pro život za podstatné a co nazýváme „umění žít plný život“.

Pro upřesnění dodáváme, že v našem pojetí můžeme, aniž by se nějak výrazně měnil smysl, toto podstatné „umění“ vyjadřovat i slovy „žít slušně“ nebo „být slušný člověk“ anebo jazykem Písma „chodit po Božích stezkách“.

b) Klíčové kompetence neboli „umění“

Z praktických důvodů je nutné výše uvedený cíl konkretizovat. Proto vymezujeme 8 konkrétních dimenzí osobnosti, jejichž rozvíjením může podle nás každý žák uvedeného cíle dosáhnout.

V tomto smyslu tedy mluvíme o **8 skupinách klíčových kompetencí** (jazykem RVP ZV) nebo o **8 uměních** (jak je nám milejší – srov. odstavec d)), která chceme u svých žáků v průběhu studia vypěstovat na patřičnou úroveň. Tato úroveň je popsána v profilu absolventa (kapitola 3.4).

Mluvíme o patřičné úrovni, nikoli o konečné úrovni, protože rozvoj těchto kompetencí či umění by měl u každého pokračovat i dlouho po maturitě, nejlépe jako celoživotní proces – stejně jako se začal dávno před vstupem na gymnázium, v předškolním věku.

Můžeme-li si dovolit metaforu, je mezi naším obecně formulovaným cílem a skupinami kompetencí či jednotlivými uměními podobný vztah jako mezi pilíři či žebry a svorníkem gotické klenby. Jednotlivá umění postupně rostou do výšky jako pilíře a potom přecházejí v žebra vyklenutá do prostoru, až se nakonec protnou v jediném bodě, ve svorníku – to je onen výše uvedený „plný život“, kterému se chceme co nejvíc přiblížit. Svorník celou stavbu završuje, zpevňuje a vlastně zdůvodňuje. Díky pilířům a žebřím se může svorník „vznášet“ vysoko v prostoru, daleko mimo osu kteréhokoli ze sloupů. A pokud by některé pilíře chyběly, nikdy by se nepodařilo svorník zasadit a stavbu dokončit.

Cíl činnosti Arcibiskupského gymnázia formulovaný konkrétněji, pomocí pojmů umění či klíčové kompetence, pak zní:

Chceme rozvinout u žáků během studia 8 umění (8 skupin kompetencí) na úroveň popsanou v profilu absolventa.

c) 8 umění (8 skupin klíčových kompetencí)

Arcibiskupské gymnázium chce u žáků rozvíjet následující umění či kompetence (každé z nich je charakterizováno v prvním přiblížení jednou větou).

1) **umění učit se** (jazykem RVP ZV kompetence k učení):

žák se umí učit a chce se učit, po celý život;

2) **umění řešit problémy** (kompetence k řešení problémů):

chápe problémy jako přirozenou součást našeho světa (i jako příležitost) a snaží se je řešit;

3) **umění komunikovat** (kompetence komunikativní):

chce a umí se vyjadřovat (ústně, písemně, prostřednictvím různých jazyků, technologií, případně umění) i reagovat na vyjádření druhých;

4) **umění žít s lidmi a pro lidi** (kompetence sociální a personální):

chce a umí spolupracovat s druhými i se sebou;

5) **umění být občan** (kompetence občanské):

chápe cenu a smysl dobrých zákonů, pravidel a tradic a dokáže je ctít;

6) **umění pracovat** (kompetence pracovní):

je šikovný a dokáže se prosadit (řídít sebe, případně druhé);

7) **umění hlubokého pohledu na svět** (kompetence existenciální):

(nejen v případě krize) dokáže opakovaně hledat a obhajovat smysl své činnosti i existence;

8) **umění navázat na tradici** (kompetence akademické):

disponuje okruhem znalostí a je si vědom souvislostí, které snad představují určitý luxus, ale zájem o ně je zdůvodněn kulturně, historicky, duchovně.

d) Proč 8 umění, nikoli 6 kompetencí

Opodstatněnost prvních 6 okruhů (které jsou předepsány v RVP ZV) se zakládá na tom, že společnost, ve které žijeme, je složitá. Neustále se proměňující svět vyvíjí na každého člověka tlak novými poznatky (**aby se jim učil**) a množstvím problémů (**aby je řešil**). Zároveň složitě strukturovaná a provázaná společnost očekává od každého srozumitelné zaujímání postoje i reakci na postoj druhých (**komunikační vyspělost**), vůli spolupracovat (**sociální vyspělost**) a respekt k nejbližšímu okolí i k celé společnosti (**občanská vyspělost**). Také je důležitá vědomá praktičnost, případně schopnost podnikat (**pracovní vyspělost**).

Další dva okruhy si AG přidává ze své vůle, vzhledem k zvláštním „zájmovým oblastem“ církevní školy. Sedmý okruh souvisí s tím, že smysl zdokonalování se v čemkoli uvedeném pod čísly 1 až 6 není samozřejmý ani nespočívá v žádné z těchto oblastí samotné. Také veškeré racionální jednání i rozum sám mají své jasné limity. K člověku pevnému a vyrovnanému patří schopnost přiznat si tato omezení a dokázat trpělivě a opakovaně hledat smysl vlastní činnosti a lidské existence vůbec i mimo oblast čiré racionality. A to poměřováním konkrétních situací zásadními postoji, které si každý sám za sebe postupně buduje (**vyspělost existenciální**).

A konečně, jako se škola v mnoha věcech chce a musí přizpůsobovat vývoji vnějšího, mimoškolního prostředí, aby učení bylo pro život, ne pro školu, vědomě si vytyčuje i oblast, v níž přímočaře praktická být nechce. Vedle činností, znalostí, dovedností jasně využitelných k budování kariéry, pozice a moci existují i ty, jejichž využitelnost samozřejmá není. Přesto je škola hodlá pěstovat z důvodů kulturních, historických, duchovních, uměleckých atd. Předáváním „tradičních“ postojů, znalostí apod. chce posilovat paměť společnosti, poukazovat na kořeny, z nichž jsme vyrostli, a pokud možno pěstovat schopnost vědomě, živě a originálně na tradici navazovat (**vyspělost akademická**).

Jinými slovy, pokud má škola připravovat žáky tak, aby po jejím absolvování přežili v otevřené společnosti, nechceme toto „přežití“ chápat jen na úrovni „prosazení se a kariéra“, ale na vyšší úrovni, na úrovni plnohodnotného či **plného života**, o němž se mluví v odstavci a).

Výraz „**klíčové kompetence**“ označuje podle RVP ZV souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. Nehodláme se mu nijak zásadně vyhýbat, pouze občas jako alternativu k němu „pro radost“ používáme slovo „**umění**“, a to z následujících důvodů:

- u výše uvedených 8 umění se jedná o něco, co by měl absolvent v určitém smyslu skutečně „umět“; navíc těmito 8 dílčími uměními se blíží tomu podstatnému, co jsme označili rovněž jako „umění“ (umění žít plný život);
- slovo umění pro nás navozuje představu a) tvořivosti, b) něčeho, k čemu nechceme a nemůžeme mít jen ryze technický vztah, čím se chceme zabývat i neformálně a co hodláme skutečně pěstovat (ne jen učit), c) určité nevyzpytatelnosti, nenaprogramovatelnosti a překvapivosti; všechny tyto odstíny se dobře hodí k našim představám o škole (srov 3.1.1) i o životě;
- líbí se nám narážka na „sedm svobodných umění“ a na antickou a středověkou vzdělanost a kulturu; toho také využíváme v motivačním názvu ŠVP.

e) Souvislost 8 umění či kompetencí s křesťanskou tradicí

Podle RVP ZV vychází výběr a pojetí klíčových kompetencí „z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ“. Protože tyto hodnoty a představy ladí (nikoli náhodou) s hodnotami a představami křesťanství, chceme pro sebe tuto skutečnost zdůraznit a využít tohoto zdůraznění i jako základního východiska a určité motivace pro další práci naší školy s klíčovými kompetencemi (např. osmiletý cyklus projektů k jednotlivým uměním – srov. 3.2.2 odstavec c)).

Poukázat na křesťanské kořeny 8 umění či kompetencí lze moha různými způsoby. My jsme zvolili u každého umění či skupiny kompetencí jednak odkaz na evangelium, jednak na jednu z postav prvních století českých dějin (opět ve shodě se Zaměřením AG, 3.1.1). Následující text (portréty postav pod čísly 1 – 7) se opírá velmi těsně o příslušné kapitoly v knize P. Piřhy, Čechy a jejich svatí, Comdes, Praha 1999).

1) Umění učit se

- nezakopat hřivnu; rybáři, z nichž se stali apoštolové
- Žena, která si v dospělém věku dokázala **vybrat, rozhodnout se a udělat velký osobní posun** – přijala křesťanství; to u ní mimochodem nepřišlo do prázdnoty a nevědomí, nýbrž do široce rozvinutého náboženského a duchovního života pohanských Čech; v pohanském kultu byla od dětství vychovávána k rolím, které příslušely kněžnám, a v něm zřejmě vykonávala i důležité kultovní úkony; přesto přijala spolu se svým manželem křesťanství, které základní pocit pohanství, totiž obavu z oduševnělé přírody tvrdě vybírající svou daň, nahradilo ujištěním, že vše krásné i děsivé kolem nás je darem dobrého Boha a je nám to dáno do správy, abychom to milovali; velikost jejího křesťanství byla zřejmě dána velikostí jejího pohanství podobně jako vášnivost Pavlových obran byla táž jako vášnivost Šavlových útoků, **Ludmila (+ 921)**; sama se pak stala učitelkou nového náboženství a hned na počátku českých dějin tak zahajuje pozoruhodnou linii **hluboce vzdělaných** a vlivných českých žen.

2) Umění řešit problémy

- Hleďte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno; množství nečekaně a originálně zodpovězených otázek, které zdánlivě neměly řešení
- Mohutný, fyzicky i duševně impozantní **Prokop (+ 1053)**, sebevědomý a vzdělaný člověk, který se nijak nevyvyšuje, žije v každodenní práci, v těsném sepětí s přírodou a v péči o chudé, a který je především patronem **samostatnosti názoru a myšlení**. Jedině taková samostatnost několikrát dokázala změnit náš prostor, ležící jinak na periferii kulturního světa, případně na pomezí kultur, v nové centrum. Snaha o tuto samostatnost je zvláště potřebná v historicky tísněném národě, jemuž se často pravá velikost jeví jako příliš riskantní a samostatná cesta bez vnějších opor, respektive bez řešení přejímaných zvenčí, jako příliš nebezpečná.

3) Umění komunikovat

- Ano, ano, ne, ne; návod, jak promlouvat k Bohu (Modlitba Páně)
- Bytostný a hluboce vzdělaný intelektuál, nadaný filozof, mistr dialogu, uhlazený, vnitřně křehký, krásný v tváři i duševně, na jedné straně osobnost okouzující špičky tehdejšího světa vědy, víry i moci, na druhé straně často nepochopený, osamocený a nepřijatý běžnými lidmi, protože nemá parametry kladného, úspěšného, všem jasně srozumitelného hrdiny, **Vojtěch (+ 997)**, který opakovaně řeší dilema mezi snahou zůstat čistý ve světě ticha a míru a zlu se tak vyhnout a mezi posláním jít mezi ostatní, vstoupit do světa nenávisti a vášnivě soupeřících polopravd a ovlivňovat praktický chod událostí; zvolil druhou možnost spojenou s osobním nasazením a vytrvalou snahou **kommunikovat, neuchylovat se k žádnému násilí**, ale přitom neslevovat z vysokých nároků vůči druhé straně; dopracoval se tím jednak skutečné autority, založené na opravdovosti života, jednak konečného odmítnutí v tehdejších Čechách.

4) Umění žít s lidmi a pro lidi

- Kristova přítomnost na zemi vůbec; vztah k dětem a k ženám, léčení v sobotu apod.
- Důstojná a ve svých názorech vždy samostatná žena žijící v čiré duchovní svobodě, která umírá ve vysokém věku hladem a vysílením uprostřed bídy svého lidu, podobně jako její synovec, rytířský král, umřel uprostřed bitvy; je pohřbena bez poct cizím mnichem, zato za velké a pohnuté účasti městských chudáků, kteří ji ctí jako svou ochránkyni, **Anežka (+ 1282)**; když její otec pozvedl politicky a vojensky Čechy mezi království, přispěla velkou měrou k dobudování jejich pozice tím, že politickému království vytvořila jeho duchovní protiváhu: nebývale velkoryse a zároveň pokorně, lidsky opravdově a zcela svobodně se dokázala obrátit čelem k bídě lidské společnosti, přiznat jí v plné šíři a začít stavět na základech **laskavého zájmu o druhé, touze po sociální spravedlnosti a po míru**.

5) Umění být občan

- Pochvala setníkově ukázněnosti a důvěře v řád; snaha o slušnost – království, které se nenastoluje mečem
- Mladý, vzdělaný vládce, do kterého byly vkládány velké naděje, jež díky předčasné smrti nemohl naplnit, a který byl milován a vážen, mimo jiné proto, že se pokusil vnést **do veřejných záležitostí slušnost a demokratické chápání autority** v podobě úcty k člověku a k lidskému životu – vykupováním otroků, rušením uzurpované soudcovské moci, nechutí k hrdelnímu trestu apod., a stal se tak protikladem řady jiných vladařů, negramotných, budujících autoritu přímočarou krutostí a považujících slušného člověka buď za produkt děsivé křesťanské magie, nebo za poslušný nástroj, **Václav (+ 929 nebo 935)**; jeho vystoupení vyzývá k tomu, abychom nalezené zásady neváhali realizovat a dodržovat a abychom originalitou myšlenky, poctivostí srdce i silou paže rozvíjeli společné dědictví naší země.

6) Umění pracovat

- Hřivny; olej v lampách
- Vzdělaný a bohatý muž, který naplno využil možnosti skvělé kariéry, jež se před ním otevřela; zastával dlouhou dobu jeden z nejvýznamnějších dvorských úřadů a vybudoval si důležitou pozici i jako diplomat a obratný vyjednatel v mezinárodní diplomacii; **obratnost**

a prozíravost, s nimiž spravoval a rozhojňoval svůj majetek, byly od začátku **provázeny velkorysou štedrostí**; když mu nešťastně zemřela žena i syn, pozměnil směr svého snažení a svého výjimečného bohatství využil jednak ke štedrým donacím, jednak k osobní účasti na křížových výpravách. Svou vidinu harmonie láskou žijící komunity se naposledy pokusil najít, když se uchýlil do kláštera. Kvůli majetku a možná i z politických důvodů se stal obětí únosu. Odmítl vydírání a nepřijatelný kompromis, a to ho stálo život. **Hroznata (+ 1217)** dokázal svou prací spravovat a rozhojňovat majetek, věděl jak nakládat s bohatstvím i s vlastním životem a odmítl ustoupit nespravedlnosti.

7) Umění hlubokého pohledu na svět

- Ptactvo nebeské, úzkost na Olivetské hoře
- Mladá žena, paní, která spolu se svým mužem svobodně vládne svěřenými statky, má autoritu i zodpovědnost a je vedle svého manžela reprezentantem celé komunity, jíž je povolána sloužit; je vychovatelkou svých dětí, ochránkyní pořádku a hojnosti v domě, v těžkých dobách stojí pevně vedle svého manžela a samozřejmým způsobem spolupracuje na jejich společném díle, které souvisí s jejím soucitným vztahem k druhým lidem a s pomocí nemocným, **Zdislava (+ 1252)**; svým pevným a nenápadně radostným postojem reprezentuje sepětí duchovní a tělesné dimenze člověka, smysl poctivosti ve svěřené službě a pokoru v každodenním pokračování běžného života; nenápadně poukazuje na **hluboký, svatý smysl zdánlivě všedních věcí**, jako jsou vytrvalost, věrnost, nesobecké soužití s druhým, vzájemná služba; z pochopení tohoto smyslu pak vyrůstá pevný a sebevědomý postoj poctivého a pilného člověka.

8) Umění navázat na tradici

- Postoj ke Starému zákonu, nejdůležitější z 10 přikázání
- Muž, kterému od mládí pro jeho zcela výjimečné vzdělání říkali „Filosof“; základy své moudrosti položil v Soluni a v Konstantinopoli a vynikal jak znalostí církevních otců, tak všeho řeckého vědění; když byl rozhodnutím císaře vyslán na Moravu, jejíž lidé přijali křesťanství, ale neměli učitele působícího v jejich jazyce, neexistovalo pro tento jazyk písmo („kdo může napsat řeč na vodu?“); a proto vytvořil písmo, napsal překlady a vydal se na Moravu; po čase byl ale ostře napadán a musel se opakovaně bránit proti tvrzení, že Písmo svaté se smí šířit jen v hebrejštině, řečtině a latině; své protivníky nazýval „trojjazyčníky a pilátníky (kvůli trojjazyčné destičce na Kristově kříži); **Konstantin**, který v klášteře u kostela sv. Klimenta v Římě přijal jméno **Cyril (+869)**; **živě a zcela originálním způsobem rozvinul tradici**, kterou dokonale znal; právě díky této znalosti dokázal svůj postup později obhájit.

Kdybychom se teď vrátili k metafoře z odstavce b) této kapitoly ŠVP, můžeme konstatovat, že

hierarchii našich cílů si lze představit třeba jako klenbu uzavřenou jediným svorníkem a spočívající na osmi pilířích, přičemž u každého pilíře stojí nezaměnitelná postava jednoho z našich předchůdců v této zemi, člověka, který měl ve svém životě s příslušným „uměním“ mnoho do činění.

3.2.2 Výchové a vzdělávací strategie školy

Cílem této kapitoly je předložit výchové a vzdělávací strategie (VVS) jako základní postup (společné metody, formy práce, aktivity), který má vést k naplnění cílů stanovených v předcházející kapitole 3.2.1.

To, že jsou VVS vymezeny na úrovni školy, znamená, že budou při vzdělávání (tedy ve výuce i mimo ni) uplatňovány všemi učiteli a u všech žáků.

VVS formulované na úrovni školy jsou východiskem pro VVS vymezené na úrovni jednotlivých vyučovacích předmětů v osnovách těchto předmětů.

a) Přístup učitele

Učitel AG vychází při práci z toho, že úkolem školy je umožnit, aby se žák rozvíjel (srov. 3.2.1, odstavec a)). To znamená jednak, že rozhodující aktivitu musí vyvíjet žák sám, jednak že žák musí dostávat dostatečný prostor k tomu, aby tuto aktivitu vyvíjet mohl.

Je to naprosto v souladu s osvědčeným modelem, podle něž učitel je ten, kdo mluví na žáka zvenku. Ukazuje mu určité věci, upozorňuje ho na fakta, souvislosti, vzory. Toto vnější

upozorňování přiměje k činnosti „vnitřního člověka“, který sídlí v „komnatě srdce“ každého z nás. „Vnitřní člověk“ potom začne příslušné věci zkoumat svým vlastním zrakem, „ve světle pravdy“. A teprve tehdy, když si žák všechno takto promýšlí, zakouší atd. (když vše prohlíží zrakem „vnitřního člověka“) a přesvědčuje se o skutečném stavu věcí, třeba i navzdory tomu, co tvrdí učitel, teprve tehdy žák poznává a teprve tehdy se skutečně učí. Učitel zůstává pouze tím, kdo vhodněji či méně vhodně zvenku upozorňuje, kdo „povzbuzuje ze břehu“. Ale rozhodující a podstatnou práci musí v sobě vykonat každý sám. A k tomu potřebuje odpovídající prostor.

Učitel AG proto působí na žáka tak, aby žák vnímal

- **studium jako příležitost k poznávání a ke stále hodnotnější komunikaci (se spolužáky, s učitelem, s postavami současnosti i minulosti atd.);**
- **sebe sama jako svobodnou bytost, která dostává možnost samostatně se projevovat a samostatně tvořit (především na základě poznání).**

V souladu s tím se učitelé snaží, aby při jejich působení na žáky byla kognitivní složka vyučování vyvažována složkou afektivní. To mimo jiné znamená, že v hodinách je zachována přiměřená proporce mezi časem pro učitele a časem pro žáky. Čím méně času dostává učitel v hodinách, tím více ho musí věnovat práci před hodinou a po ní. Role učitele se tak posouvá od pozice přednášejícího k úloze průvodce, rádce, organizátora.

Učitel je člověk, který s žáky skutečně je a neopouští je a který i v době různých názorových zmatků poctivě hledá cestu a ukazuje směr. (podle P. Piťhy)

b) výchovné a vzdělávací strategie podle jednotlivých umění (kompetencí)

1) umění učit se (kompetence k učení) – žák se umí učit a chce se učit, po celý život

Chceme dosáhnout toho, že žák

- **rozlišuje podstatné od nepodstatného:** zvyká si na důslednost v myšlení, díky níž odlišuje skutečné vysvětlení či zdůvodnění, hluboké souvislosti apod. hodné zapamatování od množství popisných faktů, informací ulpívajících na povrchu nebo plynoucích z ostatního atd.;
- **vytváří z jednotlivostí systém:** dokáže z jednotlivých poznatků vytvářet zapamatovatelný a pochopitelný systém, postavený na podstatných souvislostech;
- **buduje si vlastní styl učení:** má svůj vlastní styl vyhledávání informací a učení, založený na platných zákonitostech, zdokonaluje ho a dokáže kriticky posuzovat jeho výsledky a opět se z nich poučovat.

Učitel proto

- **dává žákům možnost samostatně či ve skupinách prezentovat výsledky svého studia, diskutovat o nich, obhajovat je nebo sám diskutuje s žáky o získaných informacích z hlediska jejich pravdivosti, účelnosti, smysluplnosti;**
- **vede návodnými otázkami, referáty, seminárními pracemi apod. ke spojování dílčích poznatků do souvislostí, k formulování hypotéz, jejich ověřování, interpretaci a prezentaci výsledků atd.;**
- **umožňuje žákům plánovat vlastní učení a učí žáka přijímat odpovědnost za výsledky; sleduje úspěšnost učení žáků a oceňuje jejich osobní pokroky; rozhovorem vede žáky k zamyšlení nad stylem a efektivitou učení.**

2) umění řešit problémy (kompetence k řešení problémů) – chápe problémy jako přirozenou součást našeho světa (i jako příležitost) a snaží se je řešit

Chceme dosáhnout toho, že žák

- **před řešením problému dokáže dobře formulovat otázku:** vnímá problémy (ve vnějším i ve svém vnitřním světě), snaží se je přesně formulovat a analyzovat, odhalovat pravé příčiny, promýšlet a plánovat řešení; aktivně prosazuje a obhájí svůj přístup;
- **při řešení problému dokáže řádně „přitlačit“:** aktivně se uplatňuje jak samostatně, tak při týmové spolupráci; učí se nést tíhu svých rozhodnutí a přebírat za ně zodpovědnost; při neúspěchu je vytrvalý; nicméně uvědomuje si meze lidských schopností i existenci problémů, které (např. za daných podmínek) řešit nelze, a přesto je třeba s nimi žít;
- **po řešení problému se snaží poučit se:** dokáže navržené řešení i jeho aplikaci kriticky zhodnotit; dokáže správné řešení správně zobecnit; přemýšlí o tom, jak problémům předcházet a jak zbytečně neopakovat obdobné problémové situace.

Učitel proto

- návodnými otázkami, rozhovorem, zadáváním studia materiálů, rešeršní práce, poukazováním na souvislosti s již vyřešenými problémy atp. vede žáky k co nejpřesnější formulaci problému; úmyslně nezadává úplné vstupní informace, a vytváří tak prostor k vyhledávání informací z dalších zdrojů; zadává k řešení problémy z oblasti přírodních i společenských věd, a vede tak žáky k hlubšímu vhledu do daných oblastí;
- učí žáky řešit problémy formou her a analýzou postupu řešení; provází žáka při řešení a učí ho krok po kroku věcně reagovat na vzniklou situaci; ve vhodném stadiu upozorní žáka i na omezenost lidského poznání a schopnosti problémy vyřešit; vede žáky k řešení problémů týmovou prací a rozdělením úloh v týmu;
- návodnými otázkami, řešením blízkých problémů atp. učí žáka generalizovat postupy a zobecňovat řešení; v následné diskusi rozebírá s žáky klady i zápory aplikovaného řešení, přínos týmové spolupráce, vede je k systematickému hledání příčin, případně k návrhu preventivních opatření.

3) umění komunikovat (kompetence komunikativní) – chce a umí se vyjadřovat (ústně, písemně, prostřednictvím různých jazyků, technologií, případně umění) i reagovat na vyjádření druhých

Chceme dosáhnout toho, že žák

- **se dokáže vyjádřit:** umí vlastní myšlenky i předávané informace formulovat jasně, s přiměřenou stručností, věcně správně, souvisle, kultivovaně; chápe, že předpokladem jasného vyjádření je jasná myšlenka; je schopen k vyjádření využívat moderních technologií a cizích jazyků;
- **obstojí v diskusi:** dokáže analyzovat, posuzovat, domýšlet argumentaci druhé strany; dokáže kultivovaně a zároveň pevně obhajovat své názory; je schopen argumentovat logicky a věcně; pozná demagogii, manipulaci, podsouvání, posouvání významu, polopravdy atd. i různé způsoby blokování diskuse a snaží se jim čelit;
- **se snaží využívat komunikace k vytváření společenských vazeb:** využívá svých komunikačních schopností i k zajištění plnohodnotné spolupráce s druhými, k vytváření hodnotných vztahů a hodnotného soužití s druhými.

Učitel proto

- zadává pro sdělení informace různé slohové útvary i různé formy ústního sdělení, dle účelu komunikace; vede žáky k jasné, logické a přiměřeně stručné formulaci návodnými otázkami, analýzou prezentací, slohových útvarů, různých forem ústního sdělení, ale i svým osobním příkladem;
- praktickými ukázkami učí rozumět nonverbální komunikaci; zadáváním prezentací a jejich rozborem učí vystupování na veřejnosti; diskutují nad referátem učí obhajovat výsledky vlastní práce, domýšlet

souvislosti, přiměřeně reagovat na připomínky a na vypjaté situace; přijímat konstruktivní kritiku, bránit se podjatému kritizování; vystupovat kultivovaně, s přiměřenou dávkou emocí; řízeným rozhovorem vede žáky ke schopnosti klást otázky;

- využívá komunikace a týmové spolupráce k jejich vzájemné podpoře; na kursech apod. vytváří prostor pro sdílení osobních prožitků; vede žáky k využívání komunikačních schopností, např. při partnerských výměnách s dalšími školami.

4) umění žít s lidmi a pro lidi (kompetence sociální a personální) – chce a umí spolupracovat s druhými i se sebou

Chceme dosáhnout toho, že žák

- **zná sám sebe:** reflektuje sám sebe (své slabé i silné stránky, typ inteligence, kterým je vybaven atd., sleduje příčiny svého cítění, myšlení, jednání), přijímá se pozitivně a takový, jaký je, a usiluje o rozvoj své osobnosti (snaží se dát svému životu řád, řídí svůj čas, buduje si vlastní životní styl);
- **rozumí svému okolí:** vnímá rozmanitost charakterů a dobré i špatné stránky lidí kolem sebe, přijímá je, jací jsou, uvědomuje si společenské založení člověka a chápe smysl společnosti vůbec i různých společenství (rodiny, třídy, školy), zná jejich zákonitosti i pravidla týmové spolupráce;
- **působí na své okolí:** udržuje zdravou proporcii mezi časem stráveným o samotě a ve společnosti, zapojuje se do různých společenství, umí spolupracovat i vytvářet prostor pro druhé (zvláště znevýhodněné) členy společnosti; umí se postavit zlu, dokáže na sebe vzít zodpovědnost a ujmout se vedení.

Učitel proto

- poskytuje žákovi možnost k poznání sebe sama (problémové úlohy, při nichž žák poznává své slabé i silné stránky, zážitková pedagogika např. na kursech; v rozhovorech nebo slohových útvarech prostor pro sebereflexi, kterou pak dál s žákem analyzuje) a motivuje ho k cílenému osobnímu rozvoji (hodnocení výsledků i osobnosti žáka, oceňování i dílčích pokroků, pozitivní přístup ke každému jednotlivci, zájem o názory a zkušenosti žáků, při kursech apod. zadávání praktických činností, při nichž žák může zdokonalit svou vytrvalost, vynalézavost, odvahu atd.);
- pomáhá žákovi uvědomit si role v různých společenstvích a nacházet svou vlastní (formou analýzy při rozhovoru nebo zpracování písemné práce na téma literárních a filmových děl, analýzy chování historických i současných postav apod.); analýzou týmové spolupráce v rozhovoru učí žáky přiznat vlastní chyby i přijmout nedostatky druhých a rozvinout schopnost empatie a zastupování druhého tam, kde už nestačí; diskusí o aktuální společenské i politické situaci poukazuje na pozitivní i negativní dopad lidského jednání;
- vytváří pro žáky prostor pro týmovou spolupráci, umožňuje jim vyzkoušet si vedení, formou analýzy konkrétních situací (případně pochvaly za chování v určité situaci nebo vlastním příkladem) poukazuje na nutnost nezavírat před zlem oči, pojmenovat je a postavit se mu.

5) umění být občan (kompetence občanské) – chápe cenu a smysl dobrých zákonů, pravidel a tradic a dokáže je ctít

Chceme, dosáhnout toho, že žák

- **chápe smysl zákonů a význam demokracie:** chápe souvislost mezi lidskou svobodou a životem podle společných zákonů, pravidel a norem („proto jsme otroky zákonů, abychom byli svobodní“), orientuje se v institucích demokratické společnosti, zná zásady demokratického zřízení;
- **chápe nutnost osobní angažovanosti:** zná svá občanská práva a domáhá se jich, zná své občanské povinnosti a snaží se je dodržovat; dokáže se postavit na ochranu lidských a občanských práv, ale i pravidel ochrany přírody, zdraví atd. tam, kde jsou porušována;
- **chápe smysl tradice a historické paměti:** je si vědom duchovních a historických kořenů, ze kterých vyrůstá naše společnost, respektuje je, ctí je; chápe nutnost udržování historické paměti jako podmínku integrity našeho státu a naší společnosti, a snaží se o její udržení.

Učitel proto

- formou referátů, seminárních prací, návštěvou filmových představení, výstav i frontální výuky atd. a následnou diskusí objasňuje žákům podobnosti a rozdíly ve zřízení jednotlivých států, národností a kultur a učí žáky chápat význam a smysl zákonů i demokracie; učí žáky přijímat a respektovat demokraticky přijatá pravidla;
- rozbořením celkové společenské situace a jednotlivých konkrétních situací či událostí vede žáky ke vnímání konkrétních problémů společnosti (politických, hospodářských, ekologických ...) a učí je přijímat svůj díl zodpovědnosti za jejich řešení; vede žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích; vede žáky k odvaze a schopnosti domáhat se svých práv i zastávat se práv druhého člověka;
- formou referátů, seminárních prací, návštěvy filmových představení, frontální výuky, diskuse atd. vede žáky k poznání kořenů evropské civilizace v židovské, křesťanské i antické tradici a na konkrétních příkladech je seznamuje s nutností udržovat historickou paměť („státy se udržují těmi ideály, z nichž se zrodily“ a snaha nedopouštět se těchže chyb).

6) umění pracovat (kompetence pracovní) – je šikovný a odpovědný a dokáže se prosadit (řídít sebe, případně druhé)

Chceme dosáhnout toho, že žák

- **je pracovník na úrovni (doby):** je schopen dodržovat pravidla, plnit povinnosti, sliby a závazky; zvládá práci s prostředky ICT; pracuje se základními materiály a nástroji;
- **reflektuje (svou) práci:** uvědomuje si význam, smysl a cenu lidské práce na kterékoli úrovni společnosti a respektuje její výsledky; zajímá se o účinnost, hospodárnost a kvalitu činnosti, o bezpečnost při práci, o smysl činnosti, o vliv činnosti na životní prostředí, společnost a kulturu;
- **stará se o svůj profesní růst:** hledá svou životní dráhu a profesní uplatnění ve společnosti, přizpůsobuje tomu své další studium; chápe podstatu i riziko podnikání, orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru.

Učitel proto

- jasným zadáním cíle, termínu dokončení a požadované kvality vede žáky ke schopnosti plánovat práci, kontrolovat úroveň v průběhu realizace a dodržovat dohodnuté termíny; při zadávání seminárních prací, při přípravě na vyučování apod. považuje používání zvládnuté výpočetní techniky a informačních technologií za samozřejmost; při kursech apod. využívá praktických činností k účinné relaxaci; při laboratorních pracích, výtvarné činnosti apod. vede žáky k promyšlenému pracovnímu postupu;
- řízeným rozhovorem, poukazem na historii, samotnou praktickou činností apod. vede žáky k respektování práce druhého, k vědomí hodnoty a významu práce našich předků i k poznání vzájemné závislosti lidí, k poznání společenského významu práce a k pochopení práce jako služby druhým lidem; při praktických činnostech seznamuje žáky s potřebnými zásadami a důsledně trvá např. na zásadách hygieny a bezpečnosti práce; analýzou vlastní pracovní činnosti, výrobních procesů apod. vede žáka k přemýšlení nad smyslem a efektivitou práce, jejího vlivu na životní prostředí, společnost atd.;
- formou zážitkové pedagogiky na kursech, při duchovních obnovách apod. pomáhá žákům uvědomit si vlastní vlohy, zájmy a předpoklady pro budoucí uplatnění ve společnosti; při přípravě projektů, veřejných vystoupení, společenských akcí atd. umožňuje žákům promýšlet práci dopředu, uplatňovat vlastní invenci, nést riziko a těžit z případného úspěchu.

7) umění hlubokého pohledu na svět (kompetence existenciální) – (nejen v případě krize) dokáže opakovaně hledat a obhajovat smysl své činnosti i existence

Chceme dosáhnout toho, že žák

- **zná otázky a odpovědi:** uvědomuje si zranitelnost i jedinečnost (krásu i pomíjivost, velkolepost i ubohost atd.) existence každé bytosti i celého světa, vnímá naléhavost otázek po smyslu existence, zná různé druhy odpovědí na tyto otázky a je schopen rozeznávat jejich přednosti i slabiny;
- **hledá svou vlastní odpověď:** reflektuje vlastní život, vlastní činnost, postoje, které zastává, i hodnoty, které tím uznává, snaží se jít vlastní cestou a formulovat si svou vlastní hodnotnou odpověď na výše uvedené otázky;
- **rozvíjí svou schopnost nacházet krásu, smysl atd.:** je schopen vnímat a chápat, samostatně objevovat a dál poznávat krásu, harmonii, pestrost v přírodě, ve vědění, v pohybu, v umění, ale i v bytí pro druhé a v činnosti pro druhé (lidi, zvířata, rostliny atd.).

Učitel proto

- prostřednictvím příkladů historických či literárních postav, životních příběhů současníků, geografických a demografických údajů, studia a analýzy literárních, biblických, teologických, filosofických, ale i fyzikálních textů či poznatků vede žáky k uvědomění si vnějších i vnitřních problémů lidské existence a jejího smyslu i problémů ohrožení života, ohrožení Země atd.;
- reflexí zážitků, zkušeností a znalostí (jak v rozhovoru, tak při zpracování samostatných prací) vede žáky k zaujímání postojů, ke vnímání hodnot, které tyto postoje reprezentují, i jejich důsledků, k úvaze o smyslu a cíli jednotlivých konkrétních činností, k pocitu odpovědnosti za vlastní život, k touze svůj život vědomě řídit a hledat svou vlastní cestu a své vlastní odpovědi;
- při praktických činnostech i teoretickém poznávání vede žáky k objevování krásy, harmonie a pestrosti ve vědění, v přírodě, v umění, v pohybu, například formou rozhovoru, diskuse, reflexe činnosti; při cílené práci pro druhé, nejvíce při kurzech, výletech, zájezdech, ale i v třídní samosprávě apod., učitel pomáhá žákům objevit a rozvinout přirozenou potřebu být pro druhé a jednat pro druhé (a tím jim pomáhá nahlédnout smysl vlastního života).

8) umění rozvíjet tradici (kompetence akademické) – disponuje okruhem znalostí a je si vědom souvislostí, které snad představují určitý luxus, ale zájem o ně je zdůvodněn kulturně, historicky, duchovně

Chceme dosáhnout toho, že žák

- **udržuje trvalý a živý kontakt s kulturou:** má poměrně široký přehled po oblasti vědy, umění, humanity; chápe kulturní dějiny i kulturní současnost jako příležitost k nekončícímu „dialogu s živými i mrtvými“;
- **dokáže ocenit, nejen vyjmenovat:** rozeznává, doceňuje, důvodně obdivuje v minulosti i současnosti projevy skutečné a fundované vzdělanosti; je schopen „hvězdné okamžiky“ lidstva ocenit – ne snad z kulturního snobství, ale jako protiváhu relativizace hodnot, čirého pozitivismu, svazujícího utilitarismu, vědecké jednostrannosti atd.;
- **vybírá si vzory:** na základě širokého přehledu se snaží v oblastech, které si vybere, i o hluboký vhled a vlastní fundované uvažování (opírající se např. o studium děl či jejich částí v jazyce originálu, parafráze, eseje, přednes či provedení děl, pokusy o vlastní tvorbu) a vědomě si vytváří určitou nepočetnou „galerii přátel“ či vzorů, ať už lidských vzorů nebo děl, s nimiž se cítí spjat, z nichž se snaží čerpat a na která touží navázat, doplnit je, případně překonat; na tom se zakládá jeho pozitivní a zároveň odborně kritický vztah k lidské vzdělanosti.

Učitel proto

- vedle poznatků určitého oboru nabízí v odpovídající míře příležitost k seznámení se současnými i minulými představiteli oboru a jejich díly, teoriemi, omyly atd. (prostřednictvím referátů, samostatných prací apod.);
- v seminárních pracích, slohových pracích, referátech atd. požaduje, aby žák prezentoval vlastní zdůvodněné hodnocení a důsledně trvá na kvalitě důvodů i argumentace; vedle čirých faktů předkládá i své vlastní hodnocení či ocenění některých tvůrců a děl provázené např. dobře podloženým vyjádřením osobních sympatií apod. a snaží se tím motivovat žáky k zaujímání podobných postojů;
- poskytuje žákům dostatečně široký prostor, např. v seminárních pracích, aby se mohli zabývat zvolenou postavou či oblastí; analýzou předložené práce a např. rozhovorem usiluje o dosažení dostatečné kvality práce a podpoření zájmu žáka; v případě vysokých kvalit zprostředkuje kontakt s odborným poradcem mimo školu apod.

c) Osmiletý cyklus projektů

Skutečnosti, že počet let, která žák stráví na gymnáziu, se kryje s počtem „umění“ či skupin klíčových kompetencí, chceme využít k tomu, že v každém jednotlivém školním roce realizujeme celoškolský projekt zaměřený přímo k rozvoji jednoho z osmi umění. Každý žák se tak v průběhu osmi let studia zúčastní projektů zaměřených ke všem osmi skupinám klíčových kompetencí.

Jednotlivé předměty zastoupené v našem učebním plánu přispívají všechny k rozvoji všech kompetencí či umění, nicméně některé předměty mají přece k některým „uměním“ výrazně blíže než k jiným. V níže uvedené tabulce proto stanovujeme pro každou skupinu klíčových kompetencí předměty, které k ní mají nejbliže. Vedoucí těchto předmětů potom ponесou v příslušném roce hlavní tíhu při přípravě projektu.

	učit se	řešit problémy	komunikovat	žít s lidmi	být občan	pracovat	hlubokého pohledu	rozvíjet tradici
ČJL	(X)		X				(X)	(X)
Cizí j.	(X)		X					
LJ	(X)	(X)					(X)	X
M	(X)	X						
IVT	(X)		X			(X)		
OV	(X)				X	(X)		
D	(X)				(X)			X
Z	(X)			X		(X)		
F	(X)	X						
Ch	(X)	(X)				(X)		
Bi	(X)			X			(X)	
HV	(X)		X					(X)
VV	(X)		X					(X)
TV				X				
NN	(X)						X	(X)

X znamená nejvýraznější zaměření předmětu

(X) znamená vedlejší výrazné zaměření předmětu

3.3 Začlenění průřezových témat do výuky

Průřezové téma je dáno souborem témat, který reprezentuje aktuální problém současnosti a jehož zařazením do ŠVP se rozvíjejí klíčové kompetence, a to především v oblasti postojů a hodnot (průřezová témata mají zpravidla v názvu slovo „výchova“). Průřezová témata mají prostupovat celým vzděláváním, nejen výukou, ale tato kapitola ŠVP se vztahuje pouze k jejich začlenění do výuky.

Průřezové téma je jakýsi „potenciální předmět“ v tom smyslu, že může být realizováno jako samostatný předmět, nebo integrováním do jiného předmětu (do jiných předmětů), nebo jako projekt, případně kombinací uvedených způsobů.

3.3.1 Průřezová témata na Arcibiskupském gymnáziu

Osmiletá gymnázia musí na nižším stupni zařadit do vzdělávacího obsahu všechna průřezová témata obsažená v RVP ZV. S ohledem na specifika církevní školy je k šesti průřezovým tématům RVP ZV přidáno ještě téma sedmé průřezové téma **náboženství** (srov. 3.4.2).

Průřezová témata zařazená do ŠVP Arcibiskupského gymnázia tedy jsou (každé charakterizováno jednou větou):

A) Osobnostní a sociální výchova

rozumět sám sobě a umět toho využít k prospěchu svému i druhých

B) Výchova demokratického občana

znát sílu i slabiny demokracie a dokázat se o demokracii aktivně zasadit

C) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

být Čech a zároveň Evropan a znát přínos i rizika globalizace

D) Multikulturní výchova

různost kultur je prostředek vzájemného obohacení a rasová, náboženská atd. Intolerance je s demokracií neslučitelná

E) Environmentální výchova

člověk je součástí přírody, a proto smí přírodu (životní prostředí) přetvářet jen velmi uvážlivě

F) Mediální výchova

člověk se neutopí v oceánu informací, pokud s nimi umí zacházet (vyhledávat je, hodnotit, používat, vytvářet i odmítat)

G) Náboženství

být si vědom základních otázek spojených s existencí člověka a světa a s transcendencí, umět tyto otázky formulovat jazykem katolické církve a znát její odpovědi

3.3.2 Průřezové téma Náboženství

Charakteristika průřezového tématu

Obor náboženství je vymezen jako povinná součást školních vzdělávacích programů církevních škol zřízených institucemi římskokatolické církve.

Respektuje svobodu jednotlivých žáků ve vztahu k náboženské víře a současně nabízí orientaci v základní nauce římskokatolické církve. Vychází ze základních otázek člověka spojených s hledáním životního smyslu a ukazuje možnou cestu k jeho nalezení. Poukazuje na souvislost mezi tajemství transcendentce a posledním cílem člověka. Chce v žáci

ch rozvíjet a podporovat základní předpoklady křesťanského životního postoje a jednání. Nabízí pomoc pro orientaci v tomto světě, umožňuje přístup k biblickému poselství, k učení křesťanství (především katolické církve) a jeho tradici a otevírá tak možnost života s církví.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

Náboženství přispívá k utváření klíčových kompetencí tím, že vede žáka k

- rozvíjení základních existenciálních zkušeností a transcendence a otevírání jejich křesťanské interpretaci;
- vnímání a otevírání se celistvé skutečnosti světa, který obklopuje člověka;
- vnímání a přijímání života, jeho plnosti i s jeho rozpory;
- porozumění křesťanskému obrazu Boha a Ježíše jako Spasitele;
- k pochopení podstaty křesťanského katolického učení;
- odpovědnému jednání ve společnosti na základě křesťanských mravních ideálů;
- vnímání křesťanských svátků a slavností a pochopení jejich významu pro život člověka;
- ocenění přínosu křesťanství pro vývoj lidské společnosti a pro kulturu jak v národním, tak ve světovém měřítku;
- chápání vzájemných vztahů a souvislostí mezi Starým zákonem a Novým zákonem.

Tematické okruhy průřezového tématu

Témata průřezového tématu náboženství jsou členěny do 4 tematických okruhů, které jsou zaměřeny na náboženský, osobnostní, sociální a mravní rozvoj žáka. Chtějí oslovit a rozvinout citlivost a vnímavost žáků k náboženským otázkám a k pochopení tradice, učení a žité křesťanské víry.

Setkání s křesťanstvím – náboženství v životě člověka; křesťanská tradice Evropy; křesťanské svátky; křesťanství jako cesta s Ježíšem Kristem; církev a její působení;

Dějiny spásy – Starý zákon – vznik a poselství Bible; dějiny, osoby, příběhy a skutečnosti Starého zákona; židovské dějiny a náboženství;

Evangelia – poselství života – Nový zákon – doba a reálie Nového zákona; vznik Nového zákona; život a učení Ježíše Krista; apoštolové; prvotní církve; svátosti;

Základy křesťanské etiky – východiska křesťanské etiky; člověk jako duchovně tělesná bytost; proces a způsoby lidského rozhodování a jednání; skutečnosti ovlivňující lidské jednání; mezilidské vztahy a normy; sexualita v životě člověka; vlivy ohrožující život člověka a jeho ochrana.

(Charakteristika, přínos a tematické okruhy ostatních průřezových témat jsou uvedeny v RVP ZV.)

3.3.3. Soupis a začlenění tematických okruhů průřezových témat

Osmileté gymnázium musí na nižším stupni začlenit do výuky všechny tematické okruhy průřezového tématu Výchova demokratického občana. Z ostatních průřezových témat musí být zařazeno aspoň po jednom tematickém okruhu.

Průřezové téma **náboženství (téma G – srov. 3.4.1)** je realizováno celé (tedy všechny jeho tematické okruhy – srov. 3.3.2) jako samostatný předmět, označený v učebním plánu **náboženská nauka**. Ostatní realizované tematické okruhy průřezových témat jsou začleněny formou integrace do různých předmětů.

Abychom mohli vyznačit, v kterém předmětu a v kterém ročníku se realizují jednotlivé tematické okruhy, uvádíme níže:

soupis a zkrácené označení všech tematických okruhů průřezových témat A až G;

tabulka začlenění vybraných tematických okruhů do předmětů a ročníků.

a) Označení tematických okruhů průřezových témat A až G – nižší gymnázium

<p>A – Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Osobnostní rozvoj:</p> <ul style="list-style-type: none">
A1 – <i>Rozvoj schopností poznávání</i>
A2 – <i>Sebepoznání a sebepojetí</i>
A3 – <i>Seberegulace a sebeorganizace</i>
A4 – <i>Psychohygiena</i>
A5 – <i>Kreativita</i> <p>Sociální rozvoj:</p> <ul style="list-style-type: none">
A6 – <i>Poznávací schopnosti</i>
A7 – <i>Mezilidské vztahy</i>
A8 – <i>Komunikace</i>
A9 – <i>Spolupráce a soutěživost</i> <p>Morální rozvoj:</p> <ul style="list-style-type: none">
A10 – <i>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</i>
A11 – <i>Hodnoty, postoje, praktická etika</i>
<p>B – Výchova demokratického občana</p> <ul style="list-style-type: none">
B1 – <i>Občanská společnost a škola</i>
B2 – <i>Občan, občanská společnost a stát</i>
B3 – <i>Formy participace občanů v politickém životě</i>
B4 – <i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i>
<p>C – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none">
C1 – <i>Evropa a svět nás zajímá</i>
C2 – <i>Objevujeme Evropu a svět</i>
C3 – <i>Jsme Evropané</i>
<p>D – Multikulturní výchova</p> <ul style="list-style-type: none">
D1 – <i>Kulturní rozdíly</i>
D2 – <i>Lidské vztahy</i>
D3 – <i>Etnický původ</i>
D4 – <i>Multikulturalita</i>
D5 – <i>Princip sociálního smíru a solidarity</i>
<p>E – Environmentální výchova</p> <ul style="list-style-type: none">
E1 – <i>Ekosystémy</i>

<p><i>E2 – Základní podmínky života</i></p> <p><i>E3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i></p> <p><i>E4 – Vztah člověka k prostředí</i></p>
<p>F – Mediální výchova</p> <p>Tematické okruhy receptivních činností:</p> <p><i>F1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i></p> <p><i>F2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i></p> <p><i>F3 – Fungování a vliv médií ve společnosti</i></p> <p><i>F4 – Vnímání autora mediálních sdělení</i></p> <p><i>F5 – Fungování a vliv médií ve společnosti</i></p> <p>Tematické okruhy produktivních činností:</p> <p><i>F6 – Tvorba mediálního sdělení</i></p> <p><i>F7 – Práce v realizačním týmu</i></p>
<p>G – Náboženství</p> <p><i>G1 – Setkání s křesťanstvím</i></p> <p><i>G2 – Dějiny Spásy – Starý Zákon</i></p> <p><i>G3 – Evangelia – poselství života – Nový Zákon</i></p> <p><i>G4 – Základy křesťanské etiky</i></p>

b) tabulka zapojení průřezových témat do jednotlivých předmětů – nižší gymnázium

		A 1 – 11	B 1 - 4	C 1 - 3	D 1 - 5	E 1 – 4	F 1 - 7	G 1 - 4
Český jazyk a literat.	I	A 1,5,8						
	II	A 1,5,8					F 1,2,4,5	
	III	A 1,5,8						
	IV	A 1,5,8		C 3	D 4		F 3	
Cizí jazyk	I	A 1,8		C 1				
	II	A 1,5,8		C 1				
	III	A 1,5,8		C 1				
	IV	A 1,5,8		C 1	D 4			
Latina	I							
	II							
	III							
	IV							
Matematika	I							
	II							
	III							
	IV							
IVT	I							
	II							
	III	A 1,11					F 1	

Občanská výchova	IV	A 5,11					F 6,7	
	I	A 5, 7			D 1-3,5			
	II	A 2-5,11	B 2					G 4
	III		B 1-4				F 1,2,5	
Dějepis	IV			C 1-3				
	I							
	II			C 3				
	III	A 2		C 3				
Zeměpis	IV	A 4						
	I					E 3		
	II			C 2		E 3		
	III			C 2		E 3		
Fyzika	IV					E 1-4		
	I							
	II							
	III							
Chemie	IV							
	I							
	II					E 2,3		
	III					E 3,4		
Biologie	IV					E 3,4		
	I							
	II	A 4,6			D 1	E 4		
	III					E 1-4		
Hudební výchova	IV							
	I	A 1,4,5		C 1	D 1			
	II	A 1,4,5		C 1	D 1			
	III	A 1,4,5		C 1	D 1			
Výtvarná výchova	IV	A 1,4,5		C 1	D 1			
	I	A 1,4,5		C 1	D 1			
	II	A 1,4,5		C 1	D 1			
	III	A 1,4,5		C 1	D 1			
Tělesná výchova	IV	A 1,4,5		C 1	D 1			
	I	A 3,4,9						
	II	A 3,4,9						
	III	A 3,4,9						
	IV	A 3,4,9						

Nábožen- ská nau- ka	I						G 1
	II						G 2
	III						G 3
	IV	A2,3,7,11			D 1,2,5	E 4	G 4

c) Označení tematických okruhů průřezových témat A až G – vyšší gymnázium

<p>A – Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none">
A1 – <i>Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i>
A2 – <i>Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů</i>
A3 – <i>Sociální komunikace</i>
A4 – <i>Morálka všedního dne</i>
A5 – <i>Spolupráce a soutěž</i>
<p>B – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none">
B1 – <i>Globalizační a rozvojové procesy</i>
B2 – <i>Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</i>
B3 – <i>Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce</i>
B4 – <i>Žijeme v Evropě</i>
B5 – <i>Vzdělávání v Evropě a ve světě</i>
<p>C – Multikulturní výchova</p> <ul style="list-style-type: none">
C1 – <i>Základní problémy sociokulturních rozdílů</i>
C2 – <i>Psychosociální aspekty interkulturality</i>
C3 – <i>Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí</i>
<p>D – Environmentální výchova</p> <ul style="list-style-type: none">
D1 – <i>Problematika vztahů organismů a prostředí</i>
D2 – <i>Člověk a životní prostředí</i>
D3 – <i>Životní prostředí regionu a České republiky</i>
<p>E – Mediální výchova</p> <ul style="list-style-type: none">
E1 – <i>Média a mediální produkce</i>
E2 – <i>Mediální produkty a jejich význam</i>
E3 – <i>Uživatelé</i>
E4 – <i>Účinky mediální produkce a vliv médií</i>
E5 – <i>Role médií v moderních dějinách</i>
<p>F – Náboženství</p> <ul style="list-style-type: none">
G1 – <i>Setkání s křesťanstvím</i>
G2 – <i>Dějiny Spásy – Starý Zákon</i>
G3 – <i>Evangelia – poselství života – Nový Zákon</i>
G4 – <i>Základy křesťanské etiky</i>
G5 – <i>Religionistika</i>
G6 – <i>Biblistika</i>
G7 – <i>Církevní dějiny</i>
G8 – <i>Církev, matka a učitelka</i>

d) tabulka zapojení průřezových témat do jednotlivých předmětů – vyšší gymnázium

		A 1 – 5	B 1 - 5	C 1 - 3	D 1 - 3	E 1 – 5	G 1 - 8
Český jazyk a literat.	V	A 1,3,5				E 1,2,3	
	VI	A 1,2,3,5					
	VII	A 1,3,5				E 1,2	
	VIII	A 1,3,5					
Cizí jazyk	V	A 1,3,5	B 4	C 1,3		E 1,2	
	VI	A 1,3,5	B 4	C 1,3		E 1,2	
	VII	A 1,3,5	B 3,4	C 1,3			
	VIII	A 1,3,5	B 3,,4,5	C 1,3			
Latina	V		B 4				
	VI		B 4				
	VII		B 4				
	VIII						
Matematika	V	A 2,5					
	VI	A 2,5					
	VII	A 2,5					
	VIII	A 2,5					
IVT	V					E 1,2,3	
	VI						
	VII						
	VIII						
Dějepis	V						G 7
	VI					E 5	G 7
	VII	A 4	B 1,2,3	C 3		E 5	G 7,8
	VIII						
Základy společenských věd	V						
	VI						
	VII	A 1,4				E 4	
	VIII	A 2,3					
Základy filosofie	V						
	VI						
	VII		B 4				G 7
	VIII	A 4	B 4				G 1,8

Fyzika	V						
	VI						
	VII						
	VIII						
Chemie	V						
	VI				D 1,2		
	VII						
	VIII						
Biologie	V				D 1,2,3		
	VI	A 2		C 2	D 1,2,3		
	VII	A 2			D 1,2,3		
	VIII						
Zeměpis	V				D 3	E 1,3	
	VI		B 3,4,5	C 2			
	VII						
	VIII						
Estetická výchova hudební	V	A 1,3,5		C 1			
	VI	A 1,3,5		C 1			
	VII						
	VIII						
Estetická výchova výtvarná	V	A 1,3,5		C 1			
	VI	A 1,3,5		C 1			
	VII						
	VIII						
Tělesná výchova	V	A 2,5					
	VI	A 2,5					
	VII	A 2,5					
	VIII	A 2,5					
Volitelné předměty	V	A 1,2,3,5		C 1,2,3			
	VI	A 1,2,3,5		C 1,2,3			
	VII	A 1,2,3,5		C 1,2,3			
	VIII	A 1,2,3,5		C 1,2,3			
Seminář z cizího jazyka	V						
	VI						
	VII						
	VIII		B 5	C 1,2,3			
	V						

Maturitní předmět	VI						
	VII						
	VIII	A 1,2,3,5					
Náboženská nauka	V			C 1,2,3			G 5
	VI						G 2,3,6
	VII		B 4			E 5	G 7
	VIII	A 4					G 8

3.4 Profil absolventa

Cílem činnosti AG je rozvinout v průběhu studia 8 umění či kompetencí (kapitola 3.2.1). Profil absolventa se v souladu s tím skládá ze dvou částí. Jednak je popsána předpokládaná úroveň osvojení jednotlivých kompetencí (srov. 3.2.2, odst. b)), jednak je uveden stručný popis očekávaných znalostí.

a) Po stránce 8 umění čili klíčových kompetencí

<p>1) umění učit se (kompetence k učení):</p> <p>absolvent se umí učit a chce se učit, po celý život, to znamená, že</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje podstatné od nepodstatného • vytváří z jednotlivostí systém • buduje si vlastní styl učení
<p>2) umění řešit problémy (kompetence k řešení problémů):</p> <p>absolvent chápe problémy jako přirozenou součást našeho světa (i jako příležitost) a snaží se je řešit, to znamená, že</p> <ul style="list-style-type: none"> • před řešením problému dokáže dobře formulovat otázku • při řešení problému dokáže řádně „přitlačit“ • po řešení problému se snaží poučit se
<p>3) umění komunikovat (kompetence komunikativní):</p> <p>absolvent chce a umí se vyjadřovat (ústně, písemně, prostřednictvím různých jazyků, technologií, případně umění) i reagovat na vyjádření druhých, to znamená, že</p> <ul style="list-style-type: none"> • se dokáže vyjádřit • obstojí v diskusi • se snaží využívat komunikace k vytváření společenských vazeb
<p>4) umění žít s lidmi a pro lidi (kompetence sociální a personální):</p> <p>absolvent chce a umí spolupracovat s druhými i se sebou, to znamená, že</p> <ul style="list-style-type: none"> • zná sám sebe • rozumí svému okolí • působí na své okolí
<p>5) umění být občan (kompetence občanské):</p> <p>absolvent chápe cenu a smysl dobrých zákonů, pravidel a tradic a dokáže je ctít, to znamená, že</p> <ul style="list-style-type: none"> • chápe smysl zákonů a význam demokracie • chápe nutnost osobní angažovanosti • chápe smysl tradice a historické paměti
<p>6) umění pracovat (kompetence pracovní):</p> <p>absolvent je šikovný a odpovědný a dokáže se prosadit (řídít sebe, případně druhé), to znamená, že</p> <ul style="list-style-type: none"> • je pracovník na úrovni (doby) • reflektuje (svou) práci • stará se o svůj profesní růst
<p>7) umění hlubokého pohledu na svět (kompetence existenciální):</p> <p>absolvent (nejen v případě krize) dokáže opakovaně hledat a obhajovat smysl své činnosti i existence, to znamená, že</p> <ul style="list-style-type: none"> • zná otázky po smyslu existence i různé druhy odpovědí

- hledá svou vlastní odpověď
- rozvíjí svou schopnost nacházet krásu, smysl atd.

8) **umění rozvíjet tradici** (kompetence akademické):

absolvent disponuje okruhem znalostí a je si vědom souvislostí, které snad představují určitý luxus, ale zájem o ně je zdůvodněn kulturně, historicky, duchovně,

to znamená, že

- udržuje trvalý a živý kontakt s kulturou
- dokáže ocenit, nejen vyjmenovat
- vybírá si vzory

b) Po stránce znalostí

Absolvent Arcibiskupského gymnázia je dobře připraven ke studiu na vybrané vysoké škole v České republice, případně v zahraničí. Díky všeobecně zaměřenému studiu získal dobré základy v oblasti cizích jazyků, humanitních předmětů i přírodovědných předmětů. Navíc mohl počínaje sextou své studium výrazně profilovat prostřednictvím velkého počtu volitelných předmětů.

Co se týká cizích jazyků, ovládá velmi slušně angličtinu a jeden další živý cizí jazyk. V případě němčiny měl navíc možnost získat zkoušku německý jazykový diplom (Deutsche Sprachdiplom). K ucelenosti jazykových znalostí přispělo i čtyřleté studium latiny.

V oblasti humanitních předmětů si osvojil základy všech obvyklých humanitních předmětů a vedle toho absolvoval náboženskou nauku a prošel rozšířeným studiem filosofie v předmaturitních ročnících.

V oblasti přírodovědných předmětů zvládá základy přírodních věd, dokáže pracovat s laboratorní technikou a je velmi slušně vybaven pro práci na počítači.

Přibližně 30 každoročně otvíraných volitelných předmětů pro sexty až oktávy umožnilo absolventům zaměřit studium směrem, pro který se v posledních ročnících gymnázia rozhodli, případně se připravovat i na velmi nezvyklou kombinaci oborů a pokračovat v ní i na vysoké škole (případně více vysokých školách zároveň).

3.5 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

a) U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (se zdravotním postižením, se zdravotním znevýhodněním, se sociálním znevýhodněním) usilujeme

- o podporu založenou na těsné spolupráci s rodiči a odborníky;
- o to, aby na základě včasné a úplné informace podané třídním učitelem a výchovným poradcem ostatním členům pedagogického sboru byly zvláštní potřeby těchto žáků zohledňovány všemi učiteli;
- o vhodnou motivaci k další práci;
- o možnost rozdělit učivo na menší úseky;
- o možnost volit individuální tempo, případně studovat podle individuálního vzdělávacího plánu;
- o možnost kopírovat zápisy, zpracovávat písemné práce na počítači, využívat v naukových předmětech nahrávací techniky;
- Pro úspěšné vzdělávání žáků ze sociálně znevýhodňujícího prostředí je nejdůležitějším činitelem především učitel, který své žáky i jejich rodinné prostředí dobře zná, dovede volit vhodné přístupy a vytvářet ve třídě i ve škole příznivé společenské klima.
- Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je stanoven **Individuální vzdělávací plán** podle 18 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon a vyhláška 13/2005 na základě potvrzení pedagogicko-psychologické poradny, nebo lékaře.

b) U žáků mimořádně nadaných usilujeme

- o individuální přístup v jednotlivých předmětech;
- o speciální přípravu na různé typy soutěží, olympiád, projektů;
- o nabídku zvláštní pomoci učitelů v jejich konzultačních hodinách;
- o zprostředkování spolupráce s odborníky z vědeckých ústavů nebo vysokých škol.

3.6 Organizace přijímacího řízení – kritéria přijímacího řízení

- Přijímací řízení se řídí §§ 59-61 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 178/2016 Sb. Podrobnosti o organizaci přijímacího řízení ke vzdělávání ve středních školách budou stanoveny prováděcím předpisem.
- Kritéria přijímacího řízení platná pro aktuální školní rok jsou každý rok nejpozději do 31.1. zveřejněna na webových stránkách školy.
- Účastníkem přijímacího řízení se stává žák úspěšně ukončeného 5. ročníku ZŠ, jehož zákonný zástupce podá přihlášku ke studiu na AG se souhlasným vyjádřením žáka řediteli AG, a to do 15. března příslušného roku.

3.7 Organizace maturitní zkoušky

Maturitní zkouška se řídí platnou legislativou – Školským zákonem č. 561/2004 Sb. a vyhláškou č. 177/2009 Sb. ve znění pozdějších novel podle vyhlášky č. 197/2016 Sb. a 311/2016 Sb..

Maturitní zkouška se skládá ze státní (společné) části a ze školní (profilové) části.

Ve státní části skládá žák 2 povinné zkoušky: a) z českého jazyka a literatury, b) z cizího jazyka nebo matematiky.

Ve školní části skládá žák 2 – 3 povinné zkoušky (podle rozhodnutí ředitele) z nabídky zkoušek určené ředitelem školy.

Nabídka zkoušek je každoročně zveřejňována na webových stránkách školy a na veřejně přístupném místě ve škole.

4 Učební plán

4.1 Učební plán pro nižší gymnázium – tabulka

RVP ZV			ŠVP prima až kvarta					dotace ŠVP celkem
Vzdělávací oblast RVP	Vzdělávací obory RVP	min.dotace RVP	předmět ŠVP	I	II	III	IV	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	16	ČJL	5	4	4	3	16
	Cizí jazyk	12	Angličtina	3	3	3	3	12
	Další cizí jazyk			NJ/FJ/ŠJ	+3	+3	+3	+3
Latina				0	0	0	+2	+2
Matematika a její aplikace		16	Matematika	5	4	4	4	17
Informační a komunikační technologie		1	IVT	0	0	1	2 (ČSP)	3 (ČSP)
Člověk a společnost	Výchova k občanství	12	OV	1 (ČSP)	1	1	0	3 (ČSP)
	Dějepis		Dějepis	2	2	2	2	8
Člověk a příroda	Zeměpis	22	Zeměpis	1	2	2	2 (ČSP)	7 (ČSP)
Člověk a příroda	Fyzika		Fyzika	1	2 (ČSP)	2	2	7 (ČSP)
	Chemie		Chemie	0	2 (ČSP)	2 (ČSP)	2 (ČSP)	6 (ČSP)
	Biologie		Biologie	1	2 (VZ)	2	2 (VZ)	7 (VZ)
Umění a kultura	Hudební výchova	10	Hudební vých.	2	1	1	1	5
	Výtvarná výchova		Výtvarná vých.	2	1	1	1	5
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví (VZ)	11						
	Tělesná výchova		TV	2	2	2	2	8
Člověk a svět práce (ČSP)		4						
Průřezová témata		P	Průř. témata Náboženská n.	+1	+1	+1	+1	+4
Disponibilní časová dotace celkem		18	Disponibilní	4	4	4	6	18
Celková povinná časová dotace		122	Celkem	29	30	31	32	122

4.2 Učební plán pro nižší gymnázium – komentář

V tabulce 4.1:

- „+3“ znamená 3 hodiny přidělené z disponibilní časové dotace;
- **ČJL / NJ / FJ / ŠJ / IVT / OV / TV** znamená po řadě český jazyk a literatura / německý jazyk / francouzský jazyk / španělský jazyk / informatika a výpočetní technika / občanská výchova / tělesná výchova.

Volitelné vyučovací předměty a jejich celková hodinová dotace od primy do kvarty:

- německý jazyk 12 hodin týdně;
- francouzský jazyk 12 hodin týdně;
- španělský jazyk 12 hodin týdně.

Nabízené **nepovinné vyučovací předměty** jsou:

- Sbor Arcibiskupského gymnázia;
- sportovní hry;
- konverzace v němčině;
- konverzace ve španělštině;
- konverzace ve francouzštině;
- konverzace v angličtině.

Vzdělávací obsah oboru **výchova ke zdraví** (VZ) se realizuje v předmětu biologie, jak je naznačeno v tabulce 4.1.

Vzdělávací obsah oblasti **člověk a svět práce** (ČSP) se realizuje v předmětech informatika a výpočetní technika, občanská výchova, zeměpis, fyzika a chemie, jak je naznačeno v tabulce 4.1.

Předmět **náboženská nauka** je vytvořen z průřezového tématu náboženská výchova.

4.3 Učební plán pro vyšší gymnázium – tabulka

RVP G			ŠVP kvinta až oktáva					
Vzdělávací oblast RVP	Vzdělávací obory RVP	min. dotace RVP V - VIII	předmět ŠVP	V švp	VI švp	VII švp	VIII švp	dotace ŠVP
								celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	12 PPPP	ČJL	4/2	4/2	4/2	4/1	16
	Cizí jazyk	12 PPPP	Angličtina	3/3	3/3	3/3	3/3	12
	Cizí jazyk	12 PPPP	NJ/FJ/ŠJ	3/3	3/3	3/3	3/3	12
			Latina	2/2	2/2	2/2	0	6
Matematika a její aplikace		10 PPPV	Matematika	4/1	4/1	3/1	3/1	14
Informační a komunikační technologie		4 VVVV	IVT	2/2	2/2	0	0	4
Člověk a společnost	Historie	36 PPVV	Dějepis	2	2	2	0	6
	Obč. a spolvėd. základ		ZSV	0	0	2	3	4+1ČSP
			ZF	0	0	2	3/1	5
Člověk a příroda	Fyzika	PPVV	Fyzika	2	2	2	0	6
	Chemie		Chemie	2	2	2	0	6
	Biologie		Biologie+geologie	1+1	2	2	0	5+1VZ
	Geografie		Zemėpis	2	2	0	0	4
	Geologie							
Umění a kultura	Hudební výchova	4 PPVV	EV - HV	1/1	1/1	0	0	4
	Výtvarná výchova		EV - VV	1/1	1/1	0	0	
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví (VZ)	X ◀—▶						
	Tělesná výchova	8 PPPP	TV	2/2	2/2	2/2	2/2	8
Člověk a svět práce (ČSP)		X ◀-----▶						
Volitelné vzdělávací aktivity		8 VVPP	Volitelné př.	2	2	4	8	16
Průřezová témata		X ◀—▶	Náboženská n.	1/1	1/1	1/1	1/1	4
Disponibilní časová dotace celkem		26	Disponibilní					26+1
Celková povinná časová dotace	(V - VIII à 27 - 35)	132 (- 140)	Celkem	35	35	34	30	134

4.4 Učební plán pro vyšší gymnázium – komentář

K tabulce 4.3:

P: vzdělávací obsah oborů dané vzdělávací oblasti musí být zařazen v příslušném ročníku (ročnících)

V: zařazení vzdělávacího obsahu oborů dané vzdělávací oblasti do ročníku/ů stanovuje ŠVP

X: časovou dotaci stanovuje ŠVP

◀—▶: vzdělávací obsah vzdělávací oblasti (oboru) vymezený v RVP G musí být v průběhu vyznačeného období do ŠVP zařazen;

ZF: základy filosofie

TV + VZ: v kvintě letní výcvikový kurz, v septimě sportovní kurz (představuje v kvintě a septimě zvýšení o 1 hodinu)

ČSP: v septimě organizace společenského večera

Průřezová témata: půldenní rekolekce + 3denní exercicie v oktávě (představují zvýšení o 1 hodinu)

Volitelné a nepovinné předměty:

- a) nabídka seminářů cizojazyčných, společenskovedních i přírodovědných
- b) semináře mohou být prostupné mezi třídami i mezi ročníky

5 Učební osnovy (v samostatné příloze)

- 5.1 Český jazyk a literatura**
- 5.2 Anglický jazyk**
- 5.3 Německý jazyk**
- 5.4 Francouzský jazyk**
- 5.5 Španělský jazyk**
- 5.6 Latina**
- 5.7 Matematika**
- 5.8 IVT**
- 5.9 Dějepis**
- 5.10 Občanská výchova**
- 5.11 Základy společenských věd**
- 5.12 Základy filosofie**
- 5.13 Fyzika**
- 5.14 Chemie**
- 5.15 Biologie + geologie**
- 5.16 Zeměpis**
- 5.17 Hudební výchova**
- 5.18 Výtvarná výchova**
- 5.19 Tělesná výchova**
- 5.20 Náboženská nauka**

6 Hodnocení žáků a vlastní hodnocení školy

6.1 Hodnocení žáků

a) Způsob hodnocení:

Žáci jsou hodnoceni klasifikací.

b) Kritéria hodnocení:

Každý učitel stanoví v každé třídě na začátku každého klasifikačního období (pololetí) pravidla hodnocení pro nadcházející období. Tato pravidla i celkový postup každého učitele při hodnocení respektují níže uvedené obecné zásady. S pravidly učitel seznámí na začátku příslušného pololetí své žáky. Pokud mají žáci na začátku pololetí proti pravidlům námítky, řeší námítky ředitel školy. Pokud žáci nemají námítky, případně po uvážení jejich námitek ředitelem školy, jsou pravidla považována pro dané období za závazná pro žáky i pro učitele.

Obecné zásady hodnocení:

- při klasifikaci užívá učitel pěti klasifikačních stupňů;
- známka z vyučovacího předmětu (jak dílčí, tak konečná) nezahrnuje hodnocení žákova chování;
- klasifikuje se učivo, které bylo učitelem určeno a u kterého měli žáci dostatek času k naučení a k procvičení;
- učitel promítá do klasifikace vědomosti, dovednosti, postup, práci s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka;
- učitel promítá do klasifikace tyto vztahové normy: ke stanoveným požadavkům, ke klasifikaci spolužáků, k pokroku žáka;
- kritéria hodnocení v jednotlivých předmětech jsou jasná a srozumitelná;
- všechny písemné práce jsou oznamovány předem, aby žáci měli čas se na ně připravit;
- ústní zkoušení u tabule se zpravidla nahrazuje efektivnějšími způsoby zjišťování vědomostí a dovedností žáků;
- známka je žákovi oznámena okamžitě po ukončení zkoušení, nebo v co nejbližší době po ukončení zkoušení;
- hodnocení je vždy provázeno dostatečnou informací o tom, jak má žák svou práci zlepšit;
- nástroje hodnocení jsou dostatečně pestré, takže umožňují žákům uplatnit různé druhy nadání;
- učitel podporuje sebehodnocení žáků;
- v pravidlech hodnocení pro dané pololetí učitel stanoví především:
  - ve vztahu k průběžnému hodnocení: co a jak se bude v průběhu pololetí hodnotit;
  - ve vztahu k závěrečné klasifikaci: za jakých okolností může být žák na konci pololetí z předmětu neklasifikován a jakým způsobem bude na konci pololetí stanovena, v návaznosti na průběžné hodnocení, výsledná známka, pokud žák nebude neklasifikován.

6.2 Vlastní hodnocení školy

Vlastní hodnocení školy je soubor pravidelně se opakujících aktivit (především systematický sběr a analýza dat), který má zajistit průběžnou diskusi o dění ve škole, o výsledcích její činnosti, o problémech a jejich řešení apod.

6.2.1 Oblasti vlastního hodnocení

Vzhledem ke struktuře ŠVP by základní oblastí vlastního hodnocení měla být kontrola toho, nakolik škola dosahuje cíle své činnosti (srov. 3.2.1 odstavec a). Potíž je ale v tom, že klíčové kompetence,

resp. úroveň, na kterou se je podařilo rozvinout, lze jen obtížně přímo a samostatně měřit. Proto se hodnocení orientuje na snáze měřitelné věci a na dodržování a stavbu ŠVP a předpokládá se, že při správně vytvořeném ŠVP s sebou dosahování měřitelných cílů ponese i dosahování potřebné úrovně klíčových kompetencí.

V Zaměření AG (3.1.1) byla škola popsána jako svobodný **prostor** pro **společnou cestu** za **společným cílem**. Podle této základní charakteristiky jsou rozčleněny i oblasti vlastního hodnocení:

A – Prostor školy AA – Prostorové a materiální podmínky

AB – Vnitřní vztahy (vyučovací a školní klima, spolupráce s rodiči)

AC – Vnější vztahy (spolupráce s širší komunitou a veřejností)

B – Společná cesta BA – Vedení školy

BB – Práce učitelů

BC – Žáci (výuka, individuální potřeby, hodnocení)

BD – Dodržování ŠVP a soulad ŠVP s normami

C – Společný cíl CA – Výsledky vzdělávání žáků

CB – Účinnost ŠVP a dodatečně přijímaných opatření

6.2.2 Cíle, kritéria atd.

Oblast: AA – Prostor školy – prostorové a materiální podmínky

Cíl: ověřit, zda škola disponuje po stránce materiální, technické, ekonomické a hygienické dostatečným zázemím pro svou činnost;

Kritérium: soulad s normami (posouzení odborníků) / výsledek hospodaření / názor učitelů

Nástroj: kontrolní zprávy a posudky / výkaz zisku a ztráty / písemné požadavky učitelů

Termín: dle příslušných předpisů / 1 x ročně / průběžně

Zodpovídá: zástupce ředitele / zástupce ředitele / zástupce ředitele

Oblast: AB – Prostor školy – vnitřní vztahy (vyučovací a školní klima, spolupráce s rodinami žáků)

Cíl: ověřit platnost Zaměření AG; prohloubit důvěru mezi učiteli, žáky a rodiči; podpořit sdílení dobrých zkušeností a postupů; objasnit příčiny zřetelných pocitů a nálad;

Kritérium: názor žáků, učitelů, rodičů;

Nástroj: dotazníkové šetření pro žáky, učitele, rodiče / zápisy z třídních schůzek

Termín: 1 x za školní rok / konec 1. a 3. čtvrtletí

Zodpovídá: zástupce ředitele / zástupce ředitele

Oblast: AC – Prostor školy – vnější vztahy (spolupráce s širší komunitou a veřejností)

Cíl 1: sestavit přehled podpořených projektů, publikovaných prací, mediálních vystoupení, akcí školy pro veřejnost, akcí pro žáky s aktivní účastí hosta z řad veřejnosti

Kritérium: počet a kvalita (úspěšnost, vysoká návštěvnost, ohlasy atd.)

Nástroj: dokumentace projektu, publikovaná práce, písemná zpráva autora vystoupení, písemná zpráva osoby zajišťující akci

Termín: průběžně;

Zodpovídá: autor projektu, práce, vystoupení, akce a vedoucí učitel

Cíl 2: mít přehled o zájmu o školu při přijímacích zkouškách a o skladbě základních škol, odkud se žáci hlásí

Kritérium: porovnání s dosavadním stavem

Nástroj: vyhodnocení údajů z přihlášek

Termín: po přijímacích zkouškách

Zodpovídá: kancelář školy

Oblast: BA – Společná cesta – vedení školy

Cíl: zlepšování spolupráce mezi učiteli a mezi učiteli a vedením; snižování míry bezradnosti

Kritérium: efektivita organizace chodu školy – porovnání s dosavadním stavem
Nástroj: dokumenty strategického plánování / dokumenty střednědobého plánování / dokumenty týdenního plánování / průběžné vedení a průběžná kontrola / zápisy z pedagogických rad / zápisy z provozních porad / analýza dílčích aktivit – např. popis procesů (přijímací zkoušky, maturity, zápisy do seminářů atd.)
Termín: 1 x za 4 roky / 1 x ročně / 1 x týdně / průběžně / 1 x za čtvrt roku / 1 x měsíčně / průběžně
Zodpovídá: ředitel / ředitel / zástupce / zástupce / zástupce / zástupce / zástupce

Oblast: BB – Společná cesta – práce učitelů

Cíl 1: podpořit dodržování stanoveného přístupu učitele (3.2.2 a) a zaměření školy) a jeho rozvíjení (zapojování žáků, podpora žáků, tvůrčí činnost)

Kritérium: názor žáka / názor hospitujícího / názor učitele
Nástroj: dotazníkové šetření (žáci), případně rozhovor / hospitace / rozhovor
Termín: 1 x ročně, případně průběžně / průběžně / průběžně
Zodpovídá: zástupce ředitele, případně vedení školy / vedení školy a vedoucí učitel / vedení školy a vedoucí učitel

Cíl 2: Podpořit dodržování stanovených výchovných a vzdělávacích strategií (3.2.2 b) a osnovy předmětu) a jejich rozvoj; mapovat praktikované modely vyučování; rozšiřovat metodický rejstřík učitelů

Kritérium: názor hospitujícího / názor vedoucího učitele
Nástroj: hospitace / zpráva vedoucího učitele předmětu
Termín: průběžně / 1 x ročně
Zodpovídá: vedení školy a vedoucí učitel / vedoucí učitel

Cíl 3: podpořit dosahování očekávaných výstupů (Zaměření AG, 3.2.1, a osnovy jednotlivých předmětů) a zařazování průřezových témat

Kritérium: názor hospitujícího / stav pedagogické dokumentace
Nástroj: hospitace / kontrola dokumentace
Termín: průběžně / každé pololetí
Zodpovídá: vedení školy a vedoucí učitel / zástupce ředitele

Cíl 4: podporovat schopnost učitelů hodnotit svou práci a identifikovat své vzdělávací potřeby; profesionalizovat práci učitelů

Kritérium: konfrontace názoru hospitujícího s názorem učitele
Nástroj: hospitace a následný rozhovor
Termín: průběžně
Zodpovídá: vedení školy nebo vedoucí učitel

Oblast: BC – Společná cesta – žáci (individuální potřeby, hodnocení)

Cíl 1: začleňování a podpora všech žáků a zvláště žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Kritérium: názor hospitujícího / názor třídního učitele nebo výchovného poradce / názor žáka / názor rodiče
Nástroj: hospitace / průběžné vedení třídním učitelem nebo výchovným poradcem / rozhovor s žákem / rozhovor s rodiči
Termín: průběžně / průběžně / průběžně / průběžně
Zodpovídá: vedení školy nebo vedoucí učitel / třídní učitel nebo výchovný poradce / třídní učitel, výchovný poradce, vedení školy / třídní učitel, výchovný poradce, vedení školy

Cíl 2: předcházet nejasnostem při klasifikování

Kritérium: názor hospitujícího nebo kontrolujícího, stav dokumentace nebo postup učitele / názor žáků a rodičů
Nástroj: hospitace nebo kontrola / dotazníkové šetření / vyřizování stížností
Termín: průběžně / 1 x ročně / průběžně
Zodpovídá: vedení školy a vedoucí učitel / zástupce / vedení školy

Oblast: BD – Společná cesta – dodržování ŠVP a soulad ŠVP s normami

Cíl: pomáhat souladu mezi realizovaným ŠVP, psaným ŠVP a požadavky RVP
Kritérium: názor hospitujícího / názor učitele
Nástroj: hospitace / rozhovor
Termín: průběžně / průběžně
Zodpovídá: vedení školy nebo vedoucí učitel

Oblast: CA – Společný cíl – výsledky vzdělávání žáků

Cíl 1: získat přehled o výsledcích vzdělávání
Kritérium: výsledky vzdělávání v jednotlivých předmětech, případně žákovské práce / výsledky maturit a zkoušek DSD
Nástroj: statistické vyhodnocení údajů (Bakaláři), případně prohlídka žákovských prací / statistické vyhodnocení údajů (Bakaláři)
Termín: závěr školního roku, případně průběžně / závěr maturit
Zodpovídá: zástupce ředitele, příp. vedení školy / zástupce ředitele

Cíl 2: získat přehled o dalším studiu absolventů
Kritérium: úspěšnost při zkouškách na VŠ
Nástroj: podané přihlášky na VŠ / údaje o dalším studiu absolventů
Termín: do konce maturit / pololetí následujícího školního roku
Zodpovídá: třídní učitel, případně výchovný poradce

Oblast: CB – Společný cíl – účinnost ŠVP a dodatečně přijímaných opatření

Cíl: objektivně posoudit kvalitu vlastního výkonu; s rozmyslem navrhnout zlepšování ŠVP, případně znovu si utřídit priority
Kritérium: názor vedení, učitelů, žáků, rodičů
Nástroj: pozorování / rozhovor / hospitace / dotazníkové šetření / analýza jevů
Termín: vše průběžně
Zodpovídá: zástupce ředitele